

UNIVERSITEIT TWENTE.

Afdeling: Psychologie van conflict, risico en veiligheid

Slachtoffer-daderbemiddeling: Zelf- en slachtoffer-georiënteerde behoeften van daders en de rol van sociale binding

Nathalie Geerdink

S1460382

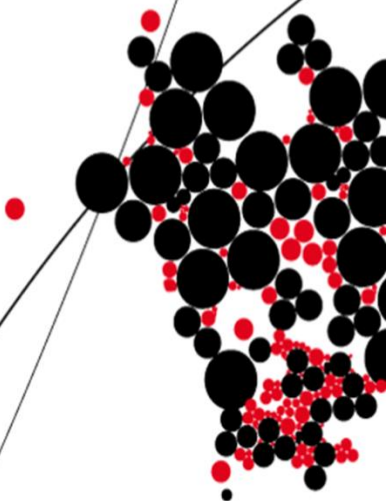
Bachelor these

Juni 2017

Begeleidercommissie:

1^e begeleider: dr. S. Zebel

2^e begeleider: dr. M. Kuttschreuter

Abstract

Research has been done about the needs of an offender to participate in victim-offender mediation. Thereby a subdivision is made between self-oriented, victim-oriented and combined needs (self- and victim-oriented). Also the relation between the strength of the connection with the social environment and the naming of certain needs and the relation between the connection with the social environment and the willingness to participate in victim-offender mediation have been examined.

There were three expectations for this research. For example, it was expected that perpetrators would mention more self-oriented needs than victim-oriented needs. In addition, it was expected that perpetrators who had a strong connection with the social environment would rather be willing to cooperate in victim-offender mediation and it was expected that perpetrators with a strong connection would more often mention self-oriented needs than victim-oriented needs.

The above was examined using the answers to an online questionnaire that consisted of open and closed questions. The respondents had to imagine themselves in the role of a perpetrator and indicate from that position which needs they would have to cooperate in victim-offender mediation. The mentioned needs were subdivided into self-oriented, victim-oriented and combination needs, after which it could be examined whether perpetrators mention more self-oriented or more victim-oriented needs. To check this, there have also been asked questions whether the benefit of the victims or the benefit of the perpetrators was found more important to cooperate in victim-offender mediation.

The results showed that respondents who imagined themselves in the role of a perpetrator were seemed to mention victim-oriented needs more often. All three expectations could not be supported by the results of this study.

For follow-up research, it would be advised to conduct the research with real perpetrators. In that way, more authentic statements can be made about the needs of perpetrators to cooperate in victim-offender mediation. People who imagine to be a perpetrator could unintentionally identify more with the victim, which causes that more victim-oriented needs are mentioned.

Samenvatting

Er is onderzoek gedaan naar de behoeften die een dader kan noemen om mee te willen werken aan slachtoffer-daderbemiddeling. Daarbij is er onderscheid gemaakt tussen zelf-georiënteerde, slachtoffer-georiënteerde en combinatie behoeften. Ook is er onderzocht of de sterkte van de sociale binding met de omgeving van de dader samenhangt met het noemen van bepaalde behoeften en of de sterkte van de sociale binding met de omgeving van de respondent samenhangt met de bereidheid tot deelname van de respondent.

Er werden drie verwachtingen opgesteld. Er werd bijvoorbeeld verwacht dat daders vaker zelf-georiënteerde behoeften zouden noemen dan slachtoffer-georiënteerde behoeften. Daarnaast werd verwacht dat daders die een sterke binding hadden met de omgeving, eerder bereid zouden zijn om mee te werken aan slachtoffer-daderbemiddeling en werd er verwacht dat daders met een sterke binding vaker zelf-georiënteerde behoeften zouden noemen dan slachtoffer-georiënteerde behoeften.

Bovenstaande is onderzocht aan de hand van de antwoorden op een online vragenlijst die bestond uit open en gesloten vragen. De respondenten moesten zich inleven in een daderrol en vanuit die positie aangeven welke behoeften deze zouden hebben om mee te werken aan slachtoffer-daderbemiddeling. De genoemde behoeften werden onderverdeeld in zelf-georiënteerde, slachtoffer-georiënteerde en combinatie behoeften, waarna er kon worden gekeken of daders vooral slachtoffer-georiënteerde behoeften zouden noemen of juist meer zelf-georiënteerde. Om dit te controleren werden er ook gesloten vragen gesteld waar gevraagd werd of het profijt van de slachtoffers of het profijt van de daders belangrijker werd gevonden om mee te werken aan slachtoffer-daderbemiddeling.

Uit de resultaten bleek dat de respondenten die zich inleefden in een daderrol juist vaker slachtoffer-georiënteerde behoeften leken te noemen dan zelf-georiënteerde behoeften. Alle drie de verwachtingen konden niet ondersteund worden aan de hand van de resultaten van dit onderzoek.

Voor vervolgonderzoek zou het goed zijn om deze vragenlijst af te nemen bij echte daders. Op die manier kunnen er meer authentieke uitspraken gedaan worden over de behoeften die daders hebben om mee te werken aan slachtoffer-daderbemiddeling. Mensen die zich inbeelden een dader te zijn, zouden zich namelijk onbewust meer kunnen identificeren met het slachtoffer, waardoor er meer slachtoffer-georiënteerde behoeften worden genoemd.

Stelt u zich de volgende fictieve situatie voor...

Het is zaterdagavond en Lars, Tim en Maik zijn te vinden in een discotheek bij hen in de buurt. Het is een drukke avond, dus iedereen staat krap op elkaar en krijgt regelmatig bier over zijn shirt heen. Alle drie de jongens raken een beetje geïrriteerd door de drukte en besluiten een rustigere plek op te zoeken. Terwijl zij dit doen botst Tim tegen een andere bezoeker van de discotheek aan en krijgt hier een woordenwisseling mee. Lars en Maik hebben geen zin in gezeur, dus komen tussen de woordenwisseling en nemen Tim mee naar een andere zaal. Op een gegeven moment besluiten de drie jongens naar huis te gaan. Eenmaal buiten komt Tim weer de andere bezoeker tegen waar hij eerder deze avond de woordenwisseling mee had. De andere bezoeker herkent Tim ook meteen en begint naar Tim te schreeuwen. Tim is hier niet van gediend, loopt naar de andere bezoeker toe en geeft hem een duw. De andere bezoeker reageert hier op door te zeggen dat Tim normaal moet doen. Tim is echter erg geïrriteerd en begint de andere bezoeker te slaan. Dit laat de andere bezoeker zich niet gebeuren en slaat terug, waarna er een heftige vechtpartij ontstaat. Lars en Maik zien dit gebeuren en haasten zich naar het gevecht om hun vriend te helpen. De jongen is in zijn eentje natuurlijk kansloos tegenover de drie jongens en krijgt flink wat klappen en trappen te voorduren. Op een gegeven moment zijn de jongens klaar en laten de andere bezoeker gewond achter. De andere bezoeker is zo toegetakeld dat hij zijn kaak, twee vingers en een aantal ribben gebroken heeft. De drie jongens worden dezelfde nacht nog aangehouden door de politie en geven aan spijt te hebben en ook niet zo goed te weten hoe het zo uit de hand heeft kunnen lopen. Ze zijn alle drie weer tot bezinning gekomen en willen graag iets voor het slachtoffer betekenen.

Na een misdrijf zou het kunnen voorkomen dat of het slachtoffer of de dader sterk de behoefte voelt om met de ander in contact te komen. In dit onderzoek wordt de aandacht gericht op de daders van een strafbaar feit en op de behoeften die daders hebben na het plegen van het delict. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen slachtoffer-georiënteerde behoeften, zelf-georiënteerde behoeften en behoeften die niet persé zelf-georiënteerd of slachtoffer-georiënteerd zijn. Daarnaast wordt er in dit onderzoek ook gekeken naar de verschillende soorten behoeften in relatie met de binding van de dader met de sociale omgeving. Het kijken naar de behoeften van daders na het delict, zorgt voor inzicht in de voorspellers van deelname aan slachtoffer-daderbemiddeling.

Slachtoffer-daderbemiddeling is een bemiddeling waarbij de behoeften van daders (en slachtoffers) bevredigd kunnen worden (Umbreit, Coates & Vos, 2004;

www.perspectiefherstelbemiddeling.nl). Bij dit soort bemiddeling is het de bedoeling dat er contact plaats gaat vinden tussen het slachtoffer en de dader na een misdrijf, zodat beide partijen hulp kunnen krijgen bij de verwerking en er zo de mogelijkheid wordt geboden om het misdrijf achter zich te laten (Umbreit et al., 2004; www.perspectiefherstelbemiddeling.nl). Belangrijk is dat het meewerken aan slachtoffer-daderbemiddeling voor beide partijen volledig vrijwillig is en dat de gesprekken vertrouwelijk zijn. Het contact wordt van tevoren apart van elkaar voorbereid met een professionele bemiddelaar. Het contact hoeft niet persé een face-to-face gesprek te zijn. Er kan ook worden gekozen voor briefwisseling of voor een pendelbemiddeling. Bij deze laatste vorm van bemiddeling zal de bemiddelaar van dader naar slachtoffer en weer terug gaan om boodschappen heen en weer te brengen. (Umbreit et al., 2004; www.perspectiefherstelbemiddeling.nl).

Voorstanders van slachtoffer-daderbemiddeling beschouwen deze bemiddeling als een soort humanisering van het rechtssysteem. Eerder werden slachtoffers bijvoorbeeld nooit betrokken bij het rechtssysteem (Umbreit et al., 2004; Wright, 1996). Slachtoffers en daders hadden beiden niet de mogelijkheid om hun verhaal te doen of om gehoord te worden. De staat stond toen in voor het slachtoffer en de dader besepte zelden dat zijn daden echte gevolgen hadden gehad voor echte levende mensen (Umbreit et al., 2004). Hierdoor konden de slachtoffers zich geen goed beeld vormen van de dader en werden er stereotypes gevormd. Met de opkomst van slachtoffer-daderbemiddeling werd er de mogelijkheid geboden voor beide partijen om samen te komen en te praten over het misdrijf (Umbreit et al., 2004). Voor slachtoffers was het hierna dus wel mogelijk om bijvoorbeeld antwoord op vragen te krijgen en daders te laten zien welke gevolgen het misdrijf voor het slachtoffer had. Daders daarentegen konden bijvoorbeeld spijt gaan betuigen of zichzelf van een andere kant gaan laten zien (www.perspectiefherstelbemiddeling.nl). Er werd verwacht dat het mogelijk maken van dit soort bemiddeling zou zorgen voor een verbetering in de tevredenheid met het rechtssysteem (Umbreit et al., 2004). Daarnaast kwam de motivatie om met slachtoffer-daderbemiddeling te starten ook voort uit factoren als: de behoeften die genoemd waren door slachtoffers en daders, het streven naar strafrechtshervorming en het geven van een grotere rol aan lokale gemeenschappen (Aertsen, 2004).

Inmiddels wordt slachtoffer-daderbemiddeling al een paar decennia aangeboden in verschillende landen over de hele wereld (Umbreit, Coates & Vos, 2001; Umbreit et al., 2004). Het grote verschil tussen slachtoffer-daderbemiddeling in Nederland en slachtoffer-daderbemiddeling in veel andere landen was een lange tijd dat het contact tussen slachtoffer en dader in andere landen onderdeel was van het strafproces en in Nederland niet (Janssen, 2013).

Recentelijk is dit echter aangepast, omdat met deze invoer onder andere de recidivekans van de dader vermindert kan worden en omdat met deze invoer de conflicten terug worden gegeven aan de oorspronkelijke eigenaren, voor conflictoplossing, zelfregulering en voor de terugkeer van het slachtoffer in het strafrecht (de Haas & Özsüren, 2017). Het is nu dus ook in Nederland ingevoerd dat de uitkomst van de bemiddeling kan meewegen bij de strafuitspraak van de rechter (Telegraaf, 2017). De organisatie in Nederland die gespecialiseerd is in slachtoffer-daderbemiddeling waar slachtoffers of daders zich aan kunnen melden voor bemiddeling, op zowel strafrechtelijk gebied als op niet strafrechtelijk gebied, heet Perspectief Herstelbemiddeling. (www.perspectiefherstelbemiddeling.nl).

De laatste jaren is uit implementatie van Perspectief Herstelbemiddeling (Voorheen Slachtoffer in Beeld) gebleken dat er steeds meer vraag is naar bemiddeling. Het aantal aanmeldingen voor slachtoffer-daderbemiddeling is elk jaar gestegen en er wordt naar gestreefd om deze stijgende lijn in aanmeldingen voort te zetten (Jaarverslag Slachtoffer in Beeld, 2016). Uit onderzoek is gebleken dat daders zich vaker aanmelden voor bemiddeling dan slachtoffers (van Burik et al., 2010). Een externe, mogelijke reden die hiervoor gegeven wordt is dat de mensen van organisaties die met slachtoffers werken meer terughoudend zijn om de slachtoffers te informeren over slachtoffer-daderbemiddeling dan mensen die met daders werken en daders informeren, waardoor slachtoffers niet weten dat er zoiets als slachtoffer-daderbemiddeling bestaat (Zebel, 2012). Om achter meer (ook intrinsieke) redenen te komen waarom slachtoffers zich minder vaak aanmelden en om erachter te komen wat er voor nodig is om ervoor te zorgen dat de slachtoffers zich wel gaan aanmelden, zijn er meerdere onderzoeken gedaan naar de behoeften van slachtoffers na een misdrijf (Janssen, 2013; Mesman, 2012).

Onderzoek naar de behoeften van de daders en de redenen tot aanmelding van de daders wordt echter veel minder uitgevoerd. Juist omdat vaker de daders dan de slachtoffers zich aanmelden voor slachtoffer-daderbemiddeling is het interessant om te kijken welke behoeften daders hebben en of er bepaalde behoeften zijn die vaker genoemd worden waardoor daders mee willen werken aan slachtoffer-daderbemiddeling. Daarnaast is er uit onderzoek naar voren gekomen dat meer dan de helft van de aanmeldingen voor slachtoffer-daderbemiddeling uiteindelijk niet leidt tot bemiddeld contact (Zebel, 2012). Echter zijn daders ongeveer even vaak als de slachtoffers de oorzaak van het niet tot stand komen van het bemiddelde contact (Zebel, 2012). Dat aanmeldingen niet altijd tot bemiddeld contact leiden, is ook een goede reden waarom er gekeken moet worden naar de behoeften van de daders om mee te willen werken aan de bemiddeling. Zo kan er inzicht worden verkregen in de voorspellers van deelname. Wanneer de drijfveer van daders om mee te willen werken met bemiddeling wordt ontdekt, kan

dit gericht aangeboden worden door de organisatie die bemiddeling organiseert. Hierdoor kunnen de negatieve ervaringen door het uitblijven van het bemiddelde contact voorkomen worden (Kippers, 2013; Gerritsen, 2016). Dus omdat het goed is uit te zoeken wat de voorspellers van deelname van daders zijn om zo te streven naar gerichtere aanbidding van wat de dader nodig heeft en omdat over de behoeften van daders minder bekend is dan over de behoeften van slachtoffers, richt dit onderzoek zich op daders in plaats van op de slachtoffers.

Wanneer gekeken wordt naar eerder onderzoek over behoeften van daders en redenen om mee te willen werken aan slachtoffer-daderbemiddeling, zijn er wel een aantal onderzoeken te vinden die bepaalde behoeften van daders na een misdrijf kenbaar maken. Bijvoorbeeld uit onderzoek van Kippers (2013) blijkt dat daders na het misdrijf behoeften kunnen hebben als excuus aanbieden, iets voor het slachtoffer willen doen, uitleg willen geven, een andere kant van zichzelf laten zien, een nieuwe start maken, het verlagen van schuldgevoel en het zelfbeeld herstellen. Ook wordt in dit onderzoek de mogelijkheid op strafvermindering genoemd als behoefte, maar dit lijkt geen hoofdreden te zijn. Ook uit een onderzoek van Steketee, ter Woerds, Moll en Boutellier (2006) blijkt dat het spijt hebben van de daad en het willen uitleggen waarom de daad heeft plaatsgevonden belangrijke behoeften zijn van de daders. Daarnaast komt uit dit onderzoek naar voren dat sommige daders meewerken aan slachtoffer-daderbemiddeling, om zo de eigen familie een plezier te doen. Het hebben van een gevoel van schaamte ten opzichte van familie en vrienden en dit willen herstellen wordt genoemd als een behoefte van de dader in een onderzoek van Harris, Walgrave & Braithwaite (2004). Tot slot is er in een onderzoek van Shnabel en Nadler (2008) naar voren gekomen dat daders mee zouden willen werken aan slachtoffer-daderbemiddeling, omdat deze groep behoefte heeft aan sociale acceptatie.

Wanneer er nader wordt gekeken naar het onderzoek van Shnabel en Nadler (2008) en de behoefte van de daders aan sociale acceptatie, wordt duidelijk dat daders van misdrijven bang zijn voor buitensluiting door de samenleving. Deze angst om buitengesloten te worden zorgt voor een verhoogde motivatie bij de daders om over te komen als een acceptabel persoon en zorgt ervoor dat daders het nodig hebben dat anderen begrip en empathie tonen voor de omstandigheden waardoor de dader zich op een anti-normatieve manier gedroeg. Wanneer anderen begrip tonen voor de daad van de dader, is het publiekelijke sociale imago van de dader weer hersteld (Shnabel & Nadler, 2008). Volgens Shnabel en Nadler is er sprake van een hoge behoefte aan sociale acceptatie wanneer:

- De dader de behoefte heeft om het slachtoffer uitleg te geven over de overwegingen die deze gemaakt heeft.
- De dader het fijn vindt dat het slachtoffer begrip toont.
- De dader het slachtoffer wil vertellen dat hij/zij niet gedachteloos heeft gehandeld en wel geprobeerd heeft eerlijk te handelen.
- De dader het slachtoffer wil laten zien dat deze geen wreed persoon is.

Dit zijn dus een aantal sub-behoeften die vallen onder de behoefte van de dader om sociale acceptatie te verkrijgen (Kippers, 2013; Shnabel & Nadler, 2008). Bovenstaande sub-behoeften zijn aanwezig bij daders die weer sociaal geaccepteerd willen worden, omdat als deze behoeften bevredigd worden, er een grote kans bestaat dat het slachtoffer met een andere blik naar de dader gaat kijken. De slachtoffers zien dan in dat de dader ook maar een mens is die fouten maakt en als de omgeving van de dader te horen krijgt dat het slachtoffer al begrip toont voor de daad van de dader, zal de omgeving van de dader naar alle waarschijnlijkheid ook milder gaan denken over de daad en de dader weer meer accepteren.

De behoefte om sociale acceptatie te verkrijgen van de omgeving, is vooral een behoefte die gericht is op wat de dader zelf nodig heeft om te helen na de misdaad. Daarnaast zijn behoeften als spijt willen betuigen aan het slachtoffer, vragen willen beantwoorden en iets willen betekenen voor het slachtoffer, behoeften van de dader om er juist voor te zorgen dat het slachtoffer kan helen na de misdaad (www.perspectiefherstelbemiddeling.nl). Ook het verantwoordelijkheid nemen van de dader voor de daad is een behoefte die ervoor zorgt dat het slachtoffer kan helen en zich kan herstellen. Veel slachtoffers willen namelijk het gevoel van controle terug dat is kwijtgeraakt na het delict. Wanneer de dader verantwoordelijkheid neemt, keert de controle weer terug naar het slachtoffer (Shnabel & Nadler, 2008).

Kortom, de behoeften van daders zijn dus onder te verdelen in twee verschillende categorieën: De categorie waarin de behoeften van de dader vooral zorgen voor een positieve uitkomst voor zichzelf (zelf-georiënteerd) en de categorie waarin de behoeften van de dader vooral zorgen voor een positieve uitkomst voor het slachtoffer (slachtoffer-georiënteerd). In dit onderzoek zal er worden gekeken naar de behoeften die genoemd worden door daders om mee te willen werken aan slachtoffer-daderbemiddeling en zal er worden gekeken of dit vooral

behoefden zijn die dienen voor de dader zelf of juist dienen voor het slachtoffer. Door hiernaar te kijken, kan het eerste gedeelte van de volgende onderzoeksvraag beantwoord worden:

In hoeverre spelen zelf-georiënteerde versus slachtoffer-georiënteerde behoeften van de daders mee in de beslissing om mee te werken aan slachtoffer-daderbemiddeling en wat is de rol van sociale binding hierin?

Als er wordt gekeken naar welke behoeften de daders naar verwachting vooral belangrijk zullen vinden en dus zullen noemen, kan er gebruik gemaakt worden van het onderzoek van Daly (2003). Uit dit onderzoek dat zich richt op bemiddeling als onderdeel van het strafrecht, wordt geconcludeerd dat jonge daders minder interesse hebben in het slachtoffer en meer interesse in het herstellen van de eigen reputatie. Jonge daders zouden geen moeite willen doen om zich in te leven in het slachtoffer en zouden niet het vermogen hebben om empathisch te denken. Wanneer deze daders excuses aanbieden aan het slachtoffer, gebeurt dit vaker omdat het gebruikelijk is en niet omdat de excuses echt gemeend worden (Daly, 2003). Er vanuit gaande dat jonge daders inderdaad weinig interesse hebben in de schade die het slachtoffer op kan hebben gelopen, kan worden geconcludeerd dat deze daders vooral geïnteresseerd zijn in slachtoffer-daderbemiddeling omdat daar door de dader zelf voordeel uit gehaald kan worden. Echter moet er wel rekening mee gehouden worden dat Daly (2003) zich richt op bemiddeling als onderdeel van het strafproces, waar de bemiddeling kan zorgen voor seponering van de zaak. Daders die meewerken aan bemiddeling binnen het strafproces hebben waarschijnlijk vaker strategische redenen (en dus meer zelfzuchtige behoeften) dan daders die meewerken aan bemiddeling buiten het strafproces.

Een artikel dat gaat over daders in het algemeen, is van Bonis (2011). Bonis (2011) stelt dat criminaliteit de balans verstoort in de wederkerigheid van het geven en nemen. De dader van het delict richt zich alleen op het nemen en niet op het geven. Het eenzijdig nemen komt in vrijwel alle soorten delicten terug. Het is niet alleen het iets eenzijdig wegnemen van het slachtoffer, maar ook het iets eenzijdig wegnemen van de gemeenschap in de zin van kosten en veiligheid (Bonis, 2011). Volgens Bonis (2011) wordt er dus door daders alleen gedacht aan het nemen, wat alleen gunstig is voor de dader zelf en waarbij geen rekening wordt gehouden met anderen. Daarnaast wordt er gesteld dat ‘de crimineel’ wordt gekenmerkt door individualisme, zelfzucht, competitiedrang en rationaliteit. Vooral het zijn van zelfzuchtig past binnen het profiel van een crimineel/ dader. De dader wil overal zoveel mogelijk voordeel voor zichzelf uit halen. De dader jaagt zijn voordeel direct na en negeert het feit dat er een

tegenprestatie/ betaling tegenover het verkregen voordeel moet staan (Bonis, 2011). Door een strafbaar feit te plegen, laat de dader dus zien dat deze de bevrediging van eigen behoeften belangrijker vindt dan de bevrediging van de behoeften van anderen (Bonis, 2011). Hieruit blijkt dat daders vooral zelfzuchtig zijn en vooral bezig zijn met het verkrijgen van eigen voordeel. Omdat daders de behoeften van anderen hebben afgewogen tegenover de eigen behoeften, en toen besloten hebben dat de eigen behoeften belangrijker zijn, lijkt het logisch dat daders ook na het delict nog achter dit besluit staan en dus vinden dat er juist is gehandeld. Wanneer de daders vinden dat er juist is gehandeld, zal de eigen fout niet ingezien worden en zal er ook na het delict vooral aan de eigen behoeften gedacht worden.

Naar aanleiding van deze gegevens over de eigenschappen van een dader, wordt de verwachting voor dit onderzoek geschept dat de daders naar alle waarschijnlijkheid vooral zelf-georiënteerde behoeften zullen noemen als motivatie om mee te willen werken aan slachtoffer-daderbemiddeling.

Er is gebleken dat er een relatie bestaat tussen het vertonen van crimineel gedrag en de sterkte van de band die iemand heeft met de omgeving (Hirschi, 1969). Uit de bindingstheorie van Hirschi (1969) komt naar voren dat mensen die sociale bindingen hebben met de omgeving, minder kans hebben om crimineel gedrag te gaan vertonen. Het proces waarin mensen zich sociaal gaan leren gedragen lijkt een belangrijk punt in de bindingstheorie van Hirschi (1969). Wanneer mensen tijdens dit proces een sterke binding verkrijgen met de omgeving, is men geneigd zich aan de regels van de maatschappij te houden. Deze regels worden gevolgd om uitsluiting door bijvoorbeeld familie, vrienden en werkgevers te voorkomen. Als er tijdens dit proces een zwakke binding wordt ontwikkeld, dan wordt er minder rekening gehouden met mogelijke uitsluiting. Deze mensen hebben toch al een slechte relatie met de maatschappij, dus weinig te verliezen (Hirschi, 1969).

Echter, niet alleen de band met de omgeving heeft invloed op het gedrag van iemand ten opzichte van regels, maar ook hoe de omgeving van iemand aankijkt tegen regels heeft hier invloed op. Een moreel oordeel wordt niet alleen gevormd vanuit iemands eigen beleving over rechtvaardigheid en ethiek, maar wordt ook gevormd door de mening van de omgeving en wat deze als rechtvaardig ziet (Steketee et al., 2006). Informatie dat aansluit bij onderzoek van Hirschi (1969) komt bijvoorbeeld uit het onderzoek van Blum en Rinehart (1997). Hieruit komt naar voren dat wanneer iemand goed contact heeft met ouders en familieleden, deze minder snel toe zal geven aan verschillende risico's. Het komt naar voren dat de thuissituatie van

iemand erg belangrijk is. De verbintenis met de ouders en familie, de aanwezigheid van de ouders, gezamenlijke activiteiten, de verwachtingen van de ouders, en de aanwezigheid van geweren, sigaretten, alcohol en drugs in huis kunnen, sommige positief en sommige negatief, invloed hebben op de gezondheid en het gedrag van iemand (Blum & Rinehart, 1997).

Er is dus gebleken dat hoe sterker iemand een band heeft met bepaalde mensen, hoe meer deze dezelfde normen zal gaan naleven als dat deze mensen doen. Een netwerk van sterke bindingen met vrienden of familie zou dan kunnen zorgen voor preventie van crimineel gedrag (Völker, Baerveldt & Driessen, 2008). Maar dit zou ook anders beredeneerd kunnen worden. Wanneer iemand namelijk sterke bindingen heeft met andere mensen die crimineel gedrag vertonen, is er een verhoogde kans dat deze persoon ook crimineel gedrag gaat vertonen (Bruinsma, 1985). Echter zal in dit onderzoek worden gekeken naar de sterkte van de binding met de omgeving en of dit effect heeft op het type behoeften die worden genoemd door daders. Er wordt verder geen aandacht besteed aan het verschil tussen sterke bindingen met criminele vrienden/familie en sterke bindingen met niet- criminele vrienden/familie, omdat het verwacht wordt dat niet veel mensen criminele bindingen hebben en dit daardoor lastig is te onderzoeken.

Door te kijken naar de sterkte van de binding die de dader heeft met de omgeving en de link met de genoemde behoeften, kan het tweede deel van de onderzoeksvraag beantwoord worden:

*In hoeverre spelen zelf-georiënteerde versus slachtoffer-georiënteerde behoeften van de daders mee in de beslissing om mee te werken aan slachtoffer-daderbemiddeling en **wat is de rol van sociale binding hierin?***

Omdat mensen met een slechte binding vaak minder bang zijn voor uitsluiting van de maatschappij, omdat deze vrijwel niets of in ieder geval minder te verliezen hebben dan de mensen die wel een sterke binding hebben met de maatschappij (Hirschi, 1969), kan er geconcludeerd worden dat daders met een sterke sociale binding eerder mee zouden willen werken aan slachtoffer-daderbemiddeling dan daders die geen sterke binding hebben met de omgeving (Gerritsen, 2016). Daders met een sterke binding hebben namelijk een hogere motivatie om de band met de omgeving te herstellen. Het meewerken aan slachtoffer-daderbemiddeling kan helpen een positief signaal af te geven naar de omgeving van de daders. Deze daders laten dan namelijk zien dat er geprobeerd is om de schade te herstellen. Zo wordt concreet de volgende verwachting geschetst:

Daders die aangeven een sterke binding te hebben met de omgeving zullen eerder bereid zijn om mee te werken aan slachtoffer-daderbemiddeling dan daders die aangeven een minder goede binding te hebben met de omgeving.

Als er vanuit wordt gegaan dat daders met een sterke binding met de omgeving inderdaad eerder mee zouden willen doen aan slachtoffer-daderbemiddeling, dan is het interessant om te kijken wat de behoeften van deze daders hiervoor zijn. Omdat mensen met een sterke binding deze na het delict graag weer willen herstellen (Hirschi, 1969), is het waarschijnlijk dat er door daders met een sterke binding vooral behoeften worden genoemd als; het sociale imago herstellen en begrip krijgen van het slachtoffer (Shnabel & Nadler, 2008). Dit zijn behoeften die zelf-georiënteerd zijn. Naar aanleiding hiervan is de laatste opgestelde verwachting van dit onderzoek opgesteld:

Daders die aangeven een goede binding met de omgeving te hebben zullen vooral behoeften noemen die ervoor zullen zorgen dat de band met de omgeving weer hersteld wordt. Dit zullen dus de zelf-georiënteerde behoeften zijn.

Dit onderzoek heeft de vorm van een mixed methods onderzoek met open en gesloten vragen. Eerder onderzoek dat is uitgevoerd op het gebied van slachtoffer-daderbemiddeling is zo goed als altijd kwantitatief geweest (Zebel, 2012; Balvers, 2016; Gerritsen, 2016). Echter heeft dit onderzoek een andere insteek, omdat er naast gesloten vragen ook open vragen worden gesteld, waar de respondenten vrij worden gelaten om uit zichzelf bepaalde behoeften te noemen. Op deze manier komt het werkelijke perspectief van de ingebeelde daders naar voren en worden er geen suggesties gegeven. Deze door respondenten genoemde behoeften moeten gecodeerd worden en op deze manier is er in dit onderzoek ook sprake van kwalitatief onderzoek. Het voordeel van dit onderzoek is dat er weinig sturing is, omdat er wordt begonnen met de open vragen. Daarnaast kan er bij dit onderzoek een vergelijking gemaakt worden tussen de antwoorden die een respondent geeft op de open vragen en de antwoorden die een respondent geeft op de gesloten vragen. Er kan zo worden gekeken of deze antwoorden met elkaar overeenkomen, of juist totaal niet. Zo kan de betrouwbaarheid van de antwoorden van de respondenten ook bekeken worden.

2.0 Methode

2.1 Design

Het onderzoek kende een mixed methods design. Er werd gebruik gemaakt van een vragenlijst met open en gesloten vragen over bereidheid van daders tot slachtoffer-daderbemiddeling, de bijbehorende behoeften en de binding van de dader met de omgeving. Dit onderzoek was dus een combinatie van kwantitatief en kwalitatief onderzoek. Daarnaast is dit onderzoek uitgevoerd door twee onderzoekers die elk een andere onderzoeksvraag wilden beantwoorden.

2.2 Respondenten

De vragenlijst werd afgenomen onder Nederlandse burgers. Er deden in totaal 80 respondenten mee met het onderzoek. Echter zijn er 43 respondenten verwijderd uit het data bestand, omdat deze vroegtijdig al gestopt waren met het invullen van de vragenlijst en hier dus geen bruikbare informatie meer uit te halen was. De respondenten die niet de hele vragenlijst hebben ingevuld, maar nog wel bruikbare informatie hebben gegeven op bepaalde vragen, zijn er niet uitgehaald. Er bleven 37 bruikbare respondenten over. Van deze respondenten waren er negen (24.32%) man en 28 (75.68%) vrouw. De leeftijd varieerde tussen de 20 en de 59 jaar ($M=28.19$, $SD=10.74$). Op de vraag wat de belangrijkste dagbesteding was, gaven 13 (35.14%) respondenten aan werkend te zijn, 19 (51.35%) gaven studierend aan en de overige vijf (13.51%) respondenten hebben 'anders' aangegeven. Daarnaast gaf één (2.78%) respondent aan dat de hoogst genoten opleiding het lager/voorbereidend beroepsonderwijs was, gaven drie (8.33%) respondenten aan dat de hoogst genoten opleiding voorbereidend wetenschappelijk onderwijs was, acht (22.22%) respondenten gaven hier middelbaar beroepsonderwijs aan, 14 (38.89%) respondenten kozen voor hoger beroepsonderwijs en de laatste 10 (27.78%) respondenten vinkten hier wetenschappelijk onderwijs aan. Echter is door één van de 37 respondenten de leeftijd en de hoogst genoten opleiding niet ingevuld, dus zijn de hierboven staande gegevens over leeftijd en de hoogst genoten opleiding exclusief deze respondent.

2.3 Materialen

Voor het onderzoek is er een vragenlijst met open en gesloten vragen met betrekking tot de behoeften van daders tot slachtoffer- daderbemiddeling en de binding van de daders met de omgeving ingevuld. Deze vragenlijst is opgesteld in 'Qualtrics'.

2.3.1 Open vragen

De relevante open vragen van dit onderzoek waren de vragen waar uit de antwoorden naar voren kwam wat behoeften van daders zouden zijn om mee te werken aan slachtoffer-daderbemiddeling. De eerste open vraag die gesteld werd was: ‘‘Hoe kijkt u tegen slachtoffer-daderbemiddeling aan?’’ Na deze vraag werd er een fictieve casus geschetst (zie bijlage 1) waarbij de respondent zich moest voorstellen dat deze de dader van het fictieve delict was. Na het lezen van de casus werden er nog vier andere vragen gesteld, waarvan er drie relevant waren om achter de behoeften van daders te komen om mee te werken aan bemiddeling. Deze drie vragen waren: ‘‘Zou u bereid zijn om deel te nemen aan slachtoffer-daderbemiddeling, waarom wel of niet?’’, ‘‘Wat zouden uw behoeften kunnen zijn om deel te nemen aan slachtoffer-daderbemiddeling?’’ en ‘‘Wat zou u willen zeggen en/of doen tijdens de bemiddeling?’’. Bij deze laatste twee vragen moesten de respondenten zich voorstellen wel mee te willen werken aan slachtoffer-daderbemiddeling.

De bedoeling van deze open vragen was om erachter te komen welke behoeften er genoemd zouden worden om mee te willen werken aan slachtoffer-daderbemiddeling, wanneer iemand zich in zou leven in een daderrol. De vier hierboven genoemde relevante vragen, zijn dus verschillend geformuleerde vragen om achter hetzelfde antwoord te komen en gaven deelnemers dus ruim de gelegenheid om hun behoeften te noemen richting bemiddeling.

2.3.2 Coderen open vragen

Bij de open vragen bestond de analyse uit een codeerproces met een vooraf opgesteld codeerschema. De open vragen die gecodeerd werden, waren de vier hierboven genoemde relevante vragen op het gebied van behoeften van een dader. Na het opstellen van de eerste versie van het codeerschema, hebben de beide onderzoekers de eerste vier respondenten onafhankelijk van elkaar gecodeerd met het computerprogramma Atlas.ti. Hierna zijn de twee onderzoekers bij elkaar gekomen om te kijken of er eventueel nog aanpassingen gedaan moesten worden aan het codeerschema. Naar aanleiding van deze afspraak is er bepaald dat de code ‘‘Herstellen van eigen gemoedstoestand’’ werd toegevoegd aan het codeerschema en dat de code ‘‘Het laten zien aan het slachtoffer dat de dader geen slecht persoon is’’ werd veranderd in ‘‘Het verkrijgen van het begrip van het slachtoffer voor de daad’’. Met gebruik van het daarna ontstane definitieve codeerschema (zie bijlage 2), hebben beide onderzoekers daaropvolgend de antwoorden van de 33 resterende respondenten gecodeerd en op deze wijze beide een eigen dataset verkregen.

In dit codeerschema stond ook aangegeven welke behoeften als zelf-georiënteerde, welke als slachtoffer-georiënteerde en welke als combinatie behoeften werden beschouwd.

De zelf-georiënteerde behoeften waren:

- Strafvermindering
- Herstel eigen gemoedstoestand
- Integratie in de maatschappij
- Acceptatie van personen uit uw omgeving
- Acceptatie door de samenleving
- Het verminderen van uw schuldgevoelens
- Het verminderen van uw schaamtegevoelens
- Herstel van hoe mensen uit uw omgeving tegen u aankijken
- Herstel van hoe de samenleving tegen u aankijkt
- Herstel van uw eigen zelfbeeld
- Het afgeven van een positief signaal naar uw omgeving
- Het doen van een plezier aan de sociale omgeving te denken aan ouders/ partner/ vrienden

De slachtoffer-georiënteerde behoeften waren:

- Uw excuses aan te bieden aan het slachtoffer/ Spijt tonen
- Het slachtoffer helpen bij het herstellen van het delict
- Iets doen waar het slachtoffer baat bij heeft
- Stress wegnemen bij het slachtoffer
- Schade vergoeden van het slachtoffer

De combinatie-behoeften waren:

- Uw beweegredenen aan het slachtoffer uitleggen
- Het verkrijgen van het begrip van het slachtoffer voor de daad
- Alleen het benoemen van spijtgevoelens zonder verdere toelichting

Om de bereidheid van de respondenten te bepalen richting slachtoffer-daderbemiddeling, werden de antwoorden van de respondenten op de open vraag over de bereidheid tot slachtoffer-daderbemiddeling gekwantificeerd. Deze antwoorden op de open vraag over de bereidheid

werden onderverdeeld in ja = 1, twijfel = 2 en nee = 3. Omdat deze antwoorden op deze manier werden gekwantificeerd, konden hier verdere analyses mee worden uitgevoerd in SPSS.

Om verdere analyses te kunnen uitvoeren in SPSS met de behoeften die zijn genoemd op de open vragen, zijn in een databestand in SPSS de behoeften die volgens het codeerschema genoemd konden worden, uitgezet tegen de verschillende respondenten. In dit bestand is er per respondent aangegeven welke behoeften genoemd zijn in de open vragen en welke niet. Wanneer de respondent een bepaalde behoefte had genoemd, werd er een 1 ingevuld en als een behoefte niet werd genoemd werd er een 0 ingevuld. Daarna zijn alle zelf-georiënteerde behoeften bij elkaar opgeteld tot één variabele en zijn alle slachtoffer-georiënteerde behoeften bij elkaar opgeteld tot één variabele, om verdere analyses uit te kunnen voeren met deze soorten behoeften apart.

2.3.3 Gesloten vragen

Om de behoeften van de respondenten in de daderrol nog beter naar voren te krijgen, zijn er ook gesloten vragen gesteld met betrekking tot behoeften.

In deze gesloten vragen wordt er de volgende vraag gesteld: ‘ ‘ In hoeverre zou u naar aanleiding van het strafbare feit behoefte hebben aan... ‘ ’. Er zijn in totaal 15 behoeften onder elkaar gezet, waarbij de respondenten op een 5 punt Likertschaal de mate van belangrijkheid per behoefte konden aangeven. De respondenten moesten aangeven hoe belangrijk de behoeften werden gevonden op een schaal met de waarden: Onbelangrijk – enigszins onbelangrijk – neutraal – enigszins belangrijk – belangrijk. Deze 15 behoeften zijn overgenomen uit het onderzoek van Kippers (2013) en bestonden uit:

- Integratie in de maatschappij
- Acceptatie van personen uit uw omgeving
- Acceptatie door de samenleving
- Het verminderen van uw schuldgevoelens
- Herstel van hoe de samenleving tegen u aankijkt
- Herstel van uw eigen zelfbeeld
- Het afgeven van een positief signaal naar uw omgeving
- Het doen van een plezier aan de sociale omgeving te denken aan ouders/ partner/ vrienden
- Deelname aan slachtoffer-daderbemiddeling gericht op strafvermindering.
- Uw excuses aanbieden aan het slachtoffer
- Het slachtoffer te helpen bij het herstellen van het delict
- Iets doen waar het slachtoffer baat bij heeft

- Uw beweegredenen aan het slachtoffer uit te leggen
- Het slachtoffer te laten begrijpen dat u geen slecht persoon bent.

Daarnaast werden er ook twee gesloten vragen gesteld over het profijt van de bemiddeling. Deze vragen hadden betrekking op het willen meewerken aan bemiddeling, omdat dit voor de dader of voor het slachtoffer profijt kan opleveren, en werden op de volgende manier gesteld: ‘‘In hoeverre vindt u het belangrijk om mee te werken aan bemiddeling, omdat u daar zelf profijt van heeft?’’ en ‘‘In hoeverre vindt u het belangrijk om mee te werken aan bemiddeling, omdat het slachtoffer daar profijt van heeft?’’ Hoe belangrijk dit werd gevonden kon door de respondenten worden aangegeven op een 5 punt Likertschaal.

Om achter de sterkte van de binding met de sociale omgeving van de respondenten te komen, werd de gesloten vraag; ‘‘In hoeverre heeft u een sterke sociale binding met uw omgeving?’’ gesteld. De sterkte van deze binding kon door de respondenten worden aangegeven op een 5 punt Likertschaal.

Voor de overige vragen die gesteld zijn, maar niet relevant waren bij de analyse, kan bijlage 1 geraadpleegd worden. De gesloten vragen zijn geanalyseerd in SPSS.

2.4 Procedure

De vragenlijst is opgesteld in ‘Qualtrics’ en werd via social media verspreid om op deze wijze een gevarieerde groep respondenten te bereiken. De respondenten konden naar aanleiding van dit bericht op social media de vragenlijst met open en gesloten vragen invullen over de bereidheid tot slachtoffer-daderbemiddeling. Deelname aan het onderzoek was vrijwillig en de respondent kon het op ieder gewenst moment uitvoeren. Er was geen compensatie beschikbaar gesteld voor de deelname. Aan het begin van het onderzoek is er eerst een toestemmingsverklaring te lezen waar de respondent mee akkoord hoort te gaan voor verdere deelname (zie bijlage 3). Vervolgens werd er gevraagd of de respondent een zo’n uitgebreid mogelijk antwoord kon geven op de open vragen. Na afloop werd er bedankt voor het invullen van de vragenlijst, werd er uitleg gegeven over het doel van het onderzoek en was er de mogelijkheid voor de respondent om een email-adres achter te laten als de respondent op de hoogte gehouden wilde worden van de onderzoeksresultaten.

2.5 Analyse

De open vragen zijn gecodeerd met een vooraf opgesteld codeerschema. Om de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid tussen de twee onderzoekers te berekenen is de Cohen’s

Kappa berekend. Echter zijn de eerste vier respondenten niet meegenomen bij het berekenen van Cohen's Kappa, omdat deze tijdens het coderen zijn besproken door de onderzoekers. De beoordelaars hebben onafhankelijk van elkaar per respondent aangegeven of deze in de vier relevante open vragen een bepaalde behoefte wel of niet hebben genoemd en de beoordelaars hebben aangegeven per respondent of deze wel of niet bereid waren tot deelname of dat er twijfel aanwezig was. De Cohen's kappa is berekend over deze beoordelingen van de beoordelaars per behoeften/ bereidheid. Dit maakt dat de Cohen's kappa 23 keer is berekend, bestaande uit 20 beoordelingen over de behoeften en drie beoordelingen over de bereidheid.

De behoeften die genoemd werden door de respondenten bij de open vragen werden onderverdeeld in zelf-georiënteerde, slachtoffer-georiënteerde en combinatie behoeften. Daarna werd er per respondent gekeken hoe vaak deze verschillende behoeften werden genoemd. Om te kijken of het verschil dat leek te bestaan tussen het noemen van zelf-georiënteerde behoeften en slachtoffer-georiënteerde behoeften ook significant was, werd een Chi-kwadraat toets gedaan.

De toets die werd uitgevoerd om de uitkomsten van de gesloten vragen over het belang van het profijt van de bemiddeling voor het slachtoffer en het belang van het profijt van de bemiddeling voor de dader zelf te controleren, was de Wilcoxon-toets. Met deze toets werd gekeken of het verschil tussen belang van profijt voor slachtoffer en belang van profijt voor dader significant was. Er werd gebruik gemaakt van de Wilcoxon-toets, omdat de scores op de Likertschaal werden geïnterpreteerd als ordinale data. De respondenten moesten namelijk aangeven hoe belangrijk het profijt werd gevonden op een schaal met de waarden: Onbelangrijk – enigszins onbelangrijk – neutraal – enigszins belangrijk – belangrijk. Omdat het verschil tussen deze waarden niet uitgedrukt kan worden in getallen en omdat het verschil tussen bijvoorbeeld "onbelangrijk" en "enigszins onbelangrijk" niet even groot hoeft te zijn als het verschil tussen "enigszins onbelangrijk" en "neutraal", wordt deze schaal beschouwd als ordinaal.

Daarnaast is er gekeken naar de ordinale waarden die op de schaal onbelangrijk – belangrijk zijn aangegeven bij de 15 verschillende behoeften die in een 5 punt likert-schaal stonden.

Ook werd er een spearman's Rho correlatie analyse uitgevoerd om te kijken of er een correlatie te vinden was tussen de sterkte van de binding met de sociale omgeving en bepaalde behoeften. Hiervoor werden de scores op de 5 punt Likertschaal over de sterkte van de sociale binding gecorreleerd met de scores op de 15 behoeften apart op de 5 punt Likertschalen.

Dezelfde correlatie analyse werd uitgevoerd om te kijken of er een correlatie te vinden

was tussen de sterkte van de binding met de omgeving en de bereidheid tot deelname aan slachtoffer-daderbemiddeling. Hierbij werden de scores op de 5 punt Likertschaal over de sterkte van de sociale binding met de omgeving gecorreleerd met de gekwantificeerde scores op de open vraag over het willen deelnemen aan slachtoffer-daderbemiddeling.

Als laatste werden er nog twee Spearman's Rho correlatie analyses uitgevoerd om te kijken of er een correlatie te vinden was tussen de sterkte van de binding met de sociale omgeving en het noemen van of zelf-georiënteerde behoeften of slachtoffer-georiënteerde behoeften. Hierbij werden de scores op de 5 punt Likertschaal over de sterkte van de sociale binding met de omgeving gecorreleerd met de apart gecreëerde variabele over de genoemde zelf-georiënteerde behoeften op de open vragen en werden de scores op de 5 punt Likertschaal over de sterkte met de sociale binding met de omgeving gecorreleerd met de apart gecreëerde variabele over de genoemde slachtoffer-georiënteerde behoeften op de open vragen.

3.0 Resultaten

3.1 Interbeoordelaarsbetrouwbaarheid

Als eerste wordt er gekeken naar de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid tussen de twee onderzoekers die gebruik maakten van hetzelfde codeerschema. Hier wordt gecontroleerd hoe betrouwbaar het codeerschema is door te kijken naar hoe gelijkmatig de onderzoekers de data beoordeeld hebben aan de hand van het codeerschema, dus in welke mate de beide onderzoekers de verschillende codes hetzelfde geïnterpreteerd hebben. Om dit te bepalen wordt de Cohen's Kappa berekend. In dit onderzoek is de Cohen's kappa 23 keer berekend. De behoefte " Het afgeven van een positief signaal naar uw omgeving " wordt buiten beschouwing gelaten, omdat deze behoefte een kappa had van .00. Verder is er een zwakke tot sterke overeenkomst tussen de beoordelaars voor de overige behoeften die voorkwamen. De range van de overige Cohen's kappa's is .46 - 1. Normaal gesproken is .60 of hoger het gehanteerde criterium. De vier behoeften die onder dit criterium vallen zijn: "Herstel van hoe de samenleving tegen u aankijkt", "Herstel eigen gemoedstoestand", " Het verkrijgen van begrip van het slachtoffer voor de daad" en " Iets doen waar het slachtoffer baat bij heeft ". Echter worden deze vier behoeften niet buiten beschouwing gelaten in dit onderzoek. Voor een overzicht van de verschillende Cohen's kappa's per behoefte/ bereidheid zie bijlage 4.

3.2 Controleren van de eerste verwachting

De eerste verwachting van dit onderzoek is dat daders meer zelf-georiënteerde behoeften noemen om mee te willen werken aan slachtoffer-daderbemiddeling dan slachtoffer-georiënteerde behoeften.

3.2.1 Controleren van de eerste verwachting door middel van de open vragen

Om te controleren of de eerste verwachting klopt, wordt er gekeken naar de verschillende behoeften die genoemd zijn bij de vier open vragen door de respondenten en hoe vaak deze behoeften worden genoemd. De antwoorden op de vier verschillende relevante open vragen zijn bij elkaar genomen, omdat de vier vragen allemaal hetzelfde antwoord uitlokken, namelijk de behoefte om mee te werken aan slachtoffer-daderbemiddeling.

In tabel 1 staat aangegeven welke behoeften er genoemd zijn door de 37 respondenten en hoeveel respondenten deze behoeften hebben genoemd. Het valt op dat "Uw excuses aanbieden aan het slachtoffer" en "Uw beweegredenen aan het slachtoffer uitleggen" relatief

vaak worden genoemd ten opzichte van de andere behoeften. In tabel 1 valt af te lezen dat van de in totaal 107 genoemde behoeften deze behoeften namelijk respectievelijk 32 (29.91%) en 26 (24.30%) keer worden genoemd. Wanneer gekeken wordt door hoeveel respondenten er gesproken wordt over deze behoeften (tabel 1), zijn dat voor de behoefte ‘‘Excuses aanbieden aan het slachtoffer/spijt tonen’’ 32 van de 37 (86.49%) respondenten en zijn dat voor de behoefte ‘‘Uw beweegredenen aan het slachtoffer uitleggen’’ er 26 van de 37 (70.27%) respondenten.

Deze beide veelgenoemde behoeften zijn respectievelijk een slachtoffer-georiënteerde behoefte en een combinatie behoefte. Dat de meest genoemde behoeften geen zelf-georiënteerde behoeften zijn, suggereert al dat er geen ondersteuning gevonden gaat worden voor de eerste verwachting.

Niet alle behoeften die in het codeerschema (zie bijlage 3) staan, staan in onderstaande tabellen. Een aantal behoeften zijn namelijk door geen enkele respondent genoemd en daarom niet verwerkt in de tabellen. Dit geldt voor de volgende behoeften: Het doen van een plezier aan de sociale omgeving te denken aan ouders/ partner/ vrienden, het afgeven van een positief signaal naar uw omgeving, herstel van uw eigen zelfbeeld, herstel van hoe mensen uit uw omgeving tegen u aankijken, acceptatie door de samenleving, acceptatie van personen uit uw omgeving, integratie in de maatschappij, schade vergoeden van het slachtoffer, stress wegnemen bij het slachtoffer en alleen het benoemen van spijtgevoelens zonder verdere toelichting.

Tabel 1. *Aandeel Genoemde Behoeften van het Totale Aantal Respondenten en van het Totale Aantal Genoemde Behoeften.*

	Door hoeveel respondenten de behoefte genoemd is	Percentage van het totaal aantal respondenten in %	Percentage van het totaal aantal genoemde behoeften in %
Strafvermindering	4	10.81	3.74
Herstel eigen gemoedstoestand	7	18.92	6.54
Het verminderen van uw schuldgevoelens	4	10.81	3.74
Het verminderen van uw schaamtegevoelens	1	2.70	0.93

Herstel van hoe de samenleving tegen u aankijkt	1	2.70	0.93
Uw excuses aan te bieden aan het slachtoffer/ Spijt tonen	32	86.49	29.91
Het slachtoffer helpen bij het herstellen van het delict	9	24.32	8.41
Iets doen waar het slachtoffer baat bij heeft	13	35.14	12.15
Uw beweegredenen aan het slachtoffer uitleggen	26	70.27	24.30
Het verkrijgen van het begrip van het slachtoffer voor de daad	10	27.03	9.35
Totaal aantal respondenten	37	100	100

Voorbeelden van de meest genoemde behoeften door de respondenten zijn in het geval van “excuses aanbieden aan het slachtoffer/ spijt tonen”:

“Als dader zou ik mijn spijt willen betuigen”

“Ik zou sowieso sorry willen zeggen!!!”

“Als ik er aan deel zou nemen dan zou het zijn om mijn verontschuldigingen aan te bieden”

Voorbeelden van de behoefte “Uw beweegredenen aan het slachtoffer uitleggen” zijn:

“Motieven tonen, laten weten dat het slachtoffer willekeurig is gekozen”

“Ik zou de situatie niet goed willen praten, maar wel uitleg willen geven over mijn beweegredenen”

“Tevens zou ik graag mijn kant van het verhaal willen toelichten”

Wanneer nu gekeken wordt naar de verdeling van de verschillende soorten, gegroepede behoeften die zijn genoemd bij de open vragen door de verschillende respondenten, valt in tabel 2 (zie bijlage 5 voor de uitgebreidere versie) te zien dat er van de totale 107 genoemde behoeften 17 keer een zelf-georiënteerde behoefte is genoemd, 54 keer een slachtoffer-georiënteerde behoefte en 36 keer een behoefte die niet persé zelf-georiënteerd of slachtoffer-georiënteerd is.

Er kan dus worden gesteld dat er in totaal vaker slachtoffer-georiënteerde behoeften worden genoemd door de respondenten dan dat er zelf-georiënteerde behoeften worden genoemd, wat juist het tegenovergestelde is van wat er verwacht werd en dus geen ondersteuning biedt voor de eerste verwachting van het onderzoek.

Tabel 2. *Verdeling Genoemde Soorten Behoeften.*

	Frequentie	Percentage
Zelf-georiënteerde behoeften	17	15.89
Slachtoffer-georiënteerde behoeften	54	50.47
Combinatie zelf- en slachtoffer-georiënteerde behoeften	36	33.64
Totaal	107	100

Dat respondenten vaker slachtoffer-georiënteerde behoeften noemen dan zelf-georiënteerde, komt ook naar voren uit het gegeven dat maar vier respondenten vaker een zelf-georiënteerde behoefte noemen dan een slachtoffer-georiënteerde behoefte. Verder noemen 28 respondenten vaker een slachtoffer-georiënteerde behoefte dan een zelf-georiënteerde behoefte en noemen vijf respondenten evenveel slachtoffer-georiënteerde behoeften als zelf-georiënteerde behoeften. Hieruit blijkt dat het overgrote deel van de respondenten vaker een slachtoffer-georiënteerde behoefte noemt dan een zelf-georiënteerde behoefte. Of dit verschil significant is, is gecontroleerd met de Chi-kwadraat toets. Het is niet significant aangetoond dat slachtoffer-georiënteerde behoeften vaker dan zelf-georiënteerde behoeften genoemd worden ($\chi^2(6)=9.95, p=.143$). Eén respondent is niet meegenomen in de Chi-kwadraat toets, omdat deze de behoeften van slachtoffers had genoemd en dus zowel geen slachtoffer-georiënteerde als geen zelf-georiënteerde behoeften vanuit een dader had genoemd.

De verwachting van de onderzoeker wordt dus ook door deze resultaten niet ondersteund, omdat ook hieruit niet naar voren komt dat er vaker zelf-georiënteerde behoeften worden genoemd dan slachtoffer-georiënteerde behoeften.

3.2.2 Het controleren van de eerste verwachting door middel van de gesloten vragen

Om te controleren of er inderdaad meer zelf georiënteerde behoeften genoemd worden dan slachtoffer-georiënteerde behoeften (zoals in de eerste verwachting wordt gesteld), werden er twee gesloten vragen gesteld die betrekking hadden op de vraag of respondenten het belangrijker vonden om mee te werken aan slachtoffer-daderbemiddeling omdat de dader hier zelf profijt van zou ondervinden of omdat het slachtoffer hier profijt van zou ondervinden.

Voor een algemeen beeld, staan in tabel 3 de gemiddelden van de scores op deze vragen, waar de respondenten aan moesten geven hoe belangrijk het profijt voor de dader zelf en het profijt voor het slachtoffer werden gevonden op een 5 punt Likertschaal. De gemiddelden liggen dus tussen de schaal ‘enigszins belangrijk’ en ‘belangrijk’. Het gemiddelde van het belang van het profijt voor de daders is daarbij lager dan het gemiddelde van het belang van het profijt voor het slachtoffer.

Ook uit deze gesloten vragen blijkt dat het overgrote deel van de respondenten het belangrijker vindt om mee te werken aan slachtoffer-daderbemiddeling, omdat het slachtoffer daar profijt van heeft. Er zijn namelijk 18 respondenten die bij deze vragen het belangrijker vinden dat het slachtoffer profijt heeft van de bemiddeling, 5 respondenten die aangeven het belangrijker te vinden dat de dader zelf profijt heeft van de bemiddeling en 13 respondenten vinden profijt voor de dader en voor het slachtoffer even belangrijk. De tabel waar het belang van de soorten behoeften per respondent staan aangegeven staat in bijlage 5.

Tabel 3. *Belang van het Profijt voor Slachtoffers en Daders op een 5 Punt Likertschaal.*

	Gemiddelde	N	Standaard deviatie
Hoe belangrijk behoeften worden gevonden die profijt hebben voor de dader zelf	4.25	36	.77
Hoe belangrijk behoeften worden gevonden die profijt hebben voor het slachtoffer	4.70	37	.62

Om te kijken of het verschil tussen het belang van het profijt van de bemiddeling voor het slachtoffer en het belang van het profijt van de bemiddeling voor de dader significant is, wordt de Wilcoxon-toets gebruikt. Er wordt hier niet gekozen voor een t-toets, omdat de scores op de Likertschaal als ordinale data worden beschouwd. De Wilcoxon-toets bepaalt of de mediaan van de score op de vraag over hoe belangrijk het profijt voor het slachtoffer wordt gevonden, verschilt van de mediaan van de score op de vraag over hoe belangrijk het profijt voor de dader wordt gevonden. Uit de Wilcoxon-toets blijkt dat het profijt van de bemiddeling voor het slachtoffer (mdn= 5.00) significant belangrijker wordt gevonden dan het profijt voor de dader (mdn=4.00), ($T=214$ $p=.013$, $r=.41$). Er is één respondent die niet is meegenomen bij deze test. Deze heeft namelijk de vraag over het profijt van de dader niet ingevuld. Echter heeft deze respondent bij de vraag over het belang van het profijt voor het slachtoffer wel een 5 ingevuld. Dit kan worden geïnterpreteerd als dat deze respondent het van geen enkel belang vindt dat de dader profijt heeft van de bemiddeling, of het kan zijn dat de respondent deze vraag gewoon is vergeten in te vullen.

Ook het gegeven dat het profijt van het slachtoffer belangrijker wordt gevonden dan het profijt voor de dader zelf, komt niet overeen met de eerste verwachting.

Als laatste controle voor de eerste verwachting wordt er gekeken naar de waarden die door de respondenten zijn gescoord op de 5 punt Likertschaal op de 15 verschillende behoeften die overgenomen zijn uit onderzoek van Kippers (2013). De gemiddelden zijn te zien in tabel 4. Bijna alle gemiddelden liggen tussen de 4 en de 5, dus tussen de schaal labels ‘enigszins belangrijk’ en ‘belangrijk’. De enige uitzondering is de score op de behoefte ‘strafvermindering’. Het gemiddelde op deze behoefte ligt tussen ‘neutraal’ en ‘enigszins belangrijk’.

Tabel 4. *Aangegeven Belang per Behoefte.*

	Gemiddelde	Standaard deviatie
Zelf-georiënteerde behoeften		
Integratie in de maatschappij	4.32	.75
Acceptatie van personen uit uw omgeving	4.51	.87

Acceptatie door de samenleving	4.14	.75
Het verminderen van uw schuldgevoelens	4.41	.83
Herstel van hoe mensen uit uw omgeving tegen u aankijken	4.49	.73
Herstel van hoe de samenleving tegen u aankijkt	4.05	.71
Herstel van uw eigen zelfbeeld	4.62	.64
Het afgeven van een positief signaal naar uw omgeving	4.49	.73
Het doen van een plezier aan de sociale omgeving te denken aan ouders/ partner/ vrienden	4.14	.95
Strafvermindering	3.51	1.37
Slachtoffer-georiënteerde behoeften		
Uw excuses aan te bieden aan het slachtoffer	4.86	.48
Het slachtoffer te helpen bij het herstellen van het delict	4.62	.68
Iets te doen waar het slachtoffer baat bij heeft	4.59	.69
Combinatie behoeften		
Uw beweegredenen aan het slachtoffer uit te leggen	4.62	.64

Het slachtoffer laten begrijpen dat u geen slecht persoon bent	4.22	.95
--	------	-----

Omdat ook uit tabel 4 niet naar voren komt dat de zelf-georiënteerde behoeften vaker worden genoemd dan slachtoffer-georiënteerde behoeften, kan er gesteld worden dat er in dit onderzoek geen ondersteuning is gevonden voor de verwachting dat daders vaker zelf-georiënteerde behoeften noemen om mee te willen werken aan slachtoffer-daderbemiddeling dan slachtoffer-georiënteerde behoeften.

3.2.3 Vergelijken van de antwoorden op de gesloten en op de open vragen

Omdat dit onderzoek zowel kwantitatief is als kwalitatief, kan er een vergelijking gemaakt worden tussen de antwoorden van de respondenten op de open vragen en de antwoorden van de respondenten op de gesloten vragen. Op die manier kan er gekeken worden hoe consistent respondenten zelf-georiënteerde behoeften en slachtoffer-georiënteerde behoeften noemen/belangrijk vinden. Zo kan er gekeken worden naar de betrouwbaarheid van de antwoorden. De twee tabellen die zijn bekeken voor de vergelijking tussen de antwoorden op de open en gesloten vragen staan in bijlage 5.

Wanneer gekeken wordt of de respondenten die bij het beantwoorden van de open vragen meer zelf-georiënteerde behoeften hebben genoemd ook bij de gesloten vragen hebben aangegeven profijt voor de dader belangrijker te vinden, valt er te zien dat dit niet persé het geval is. Van de vier respondenten die bij de open vragen meer zelf-georiënteerde behoeften hebben genoemd dan slachtoffer-georiënteerde, is er maar één die ook bij de gesloten vragen aangeeft het belangrijker te vinden dat de dader er zelf beter van wordt door mee te werken aan de bemiddeling. Deze respondent is respondent 34 en geeft bij de gesloten vragen een 5 voor het belang van het zelf beter worden na bemiddeling en een 4 voor het beter worden van het slachtoffer na bemiddeling op een 5 punt Likertschaal. De andere drie respondenten geven alle drie aan dat het belangrijker wordt gevonden dat het slachtoffer iets aan de bemiddeling heeft. Dat er maar één van de vier op zowel de open en de gesloten vragen meer aan zichzelf denkt, geeft aan dat de andere drie respondenten niet erg consistent zijn in het belangrijk vinden van de zelf-georiënteerde behoeften.

Omdat het aan de hand van de open vragen en de gesloten vragen naar voren komt dat respondent 34 vooral aan het eigen voordeel denkt, is het interessant om te kijken welke behoefte dan is genoemd door deze respondent:

“Dan kun je het allicht beter achter je laten”

Deze respondent heeft in totaal twee behoeften genoemd waarvan bovenstaande de zelf-georiënteerde was. Respondent 34 geeft hier aan dat het herstellen van de eigen gemoedstoestand belangrijk wordt gevonden.

Een ander opvallend gegeven is dat één van de respondenten bij de gesloten vragen een 5 geeft voor het eigen belang en een 2 voor het belang van het slachtoffer. Dit is een relatief groot verschil en geeft aan dat deze respondent vooral het eigen voordeel erg belangrijk vindt. Respondent 30 gaf deze cijfers op de Likertschaal, maar bij de open vragen heeft respondent 30 geen enkele zelf-georiënteerde behoefte genoemd. De behoeften die deze respondent wel noemde waren de volgende:

“Behoeft om verhaal te doen, te horen wat het die mensen te weeg heeft gebracht emotioneel en lichamelijk, en uiteraard om verontschuldigingen aan te bieden”

Ook van respondent 30 kan dus gezegd worden dat deze niet heel consistent is in het antwoord geven op de vragen. Op de gesloten vragen lijkt deze erg begaan met het eigen voordeel, maar uit zichzelf noemt respondent 30 helemaal geen zelf-georiënteerde behoeften.

Andere opvallende respondenten die hier worden besproken, zijn respondent 1 en 12. Deze respondenten geven beide namelijk een 2 voor het belang van het eigen profijt en een 5 voor het belang van het profijt voor het slachtoffer. Dit is weer een relatief groot verschil, dus lijken deze respondenten vooral erg begaan te zijn met het slachtoffer van een delict. Respondent 1 had twee behoeften voor het slachtoffer genoemd en geen behoeften voor zichzelf en respondent 12 had ook geen behoeften voor zichzelf genoemd en één behoefte voor het slachtoffer. Beide respondenten noemden dus inderdaad geen behoeften die als zelfzuchtig beschouwd kunnen worden. Behoeften die wel werden genoemd waren:

“Als zij het willen horen, zal ik mijn verhaal wel uitleggen”

“Ik zou graag berouw willen tonen tegenover die mensen”

“Dat het me spijt”

Respondent 1 en 12 zijn dus wel consistent in het aangeven dat de belangen van het slachtoffer belangrijker worden gevonden dan de belangen van de dader zelf.

Als laatste wordt er gekeken naar de behoefte voor strafvermindering en de respondenten die deze behoefte hebben genoemd, omdat deze behoefte toch wel als meest egoïstische behoefte wordt gezien. De behoefte strafvermindering is door respondent 11, 21, 28 en 33 genoemd. Wanneer gekeken wordt of deze respondenten inderdaad ook bij de open vragen meer zelf-georiënteerde behoeften noemden dan valt er te zien dat alleen respondent 11 hier meer zelf-georiënteerde behoeften noemt dan slachtoffer-georiënteerde. Bij de andere drie respondenten was ‘‘strafvermindering’’ de enige zelf-georiënteerde behoefte die werd genoemd, maar respondent 11 noemde ook nog de behoefte:

‘‘Schuldgevoel verminderen’’

Om te kijken of deze vier respondenten bij de gesloten vragen over het belang van profijt voor de dader en profijt voor het slachtoffer hadden aangegeven het profijt voor de dader zelf belangrijker te vinden, blijkt dat alleen respondent 33 aangeeft het profijt van slachtoffer-daderbemiddeling voor de dader zelf belangrijker te vinden dan het profijt voor het slachtoffer. De overige drie respondenten vinden het profijt voor het slachtoffer belangrijker.

Over het algemeen valt er dus te stellen dat de meeste respondenten niet erg consistent zijn in het aangeven van welke soort behoeften (zelf-of slachtoffer-georiënteerd) en welk soort voordeel (voor dader zelf of voor het slachtoffer) er belangrijk gevonden wordt. Wel is opvallend dat de twee respondenten die op de gesloten vragen aangeven het profijt voor het slachtoffer relatief veel belangrijker te vinden, juist wel consistent zijn in het antwoorden op de vragen.

Doordat de respondenten inconsistent antwoorden op de open en gesloten vragen, lijkt het erop dat de antwoorden van de respondenten niet erg betrouwbaar zijn. Toch wordt er vanuit gegaan dat het gevonden patroon van het belangrijker vinden van de behoeften van het slachtoffer wel klopt. Wanneer er namelijk expliciet gevraagd wordt of het profijt voor het slachtoffer of het profijt voor de dader belangrijker gevonden wordt, geeft het overgrote deel van de respondenten aan het profijt voor de slachtoffers belangrijker te vinden.

3.3 Controleren van de tweede verwachting

De tweede verwachting van dit onderzoek is dat daders die een sterke binding hebben met de sociale omgeving eerder bereid zijn om mee te werken aan slachtoffer-daderbemiddeling dan daders die een minder goede binding hebben met de sociale omgeving.

In dit onderzoek wordt er gekeken naar de relatie tussen de sterkte van de binding met de sociale omgeving en de bereidheid tot deelname aan slachtoffer-daderbemiddeling. Om te controleren of de tweede verwachting klopt is er een Spearman's Rho correlatie analyse uitgevoerd tussen deze twee gegeven. De uitkomst van deze correlatie analyse is te vinden in tabel 5.

Tabel 5. *Correlatie Tussen Sterkte van de Binding met de Omgeving en de Bereidheid tot Deelname.*

		Bereidheid tot deelname aan slachtoffer-daderbemiddeling
Sterkte sociale binding met de omgeving	Correlatie coëfficiënt	.35
Sig. (2-zijdig)		.835

Uit tabel 5 is af te lezen dat er aan de hand van deze correlatie analyse niet vanuit kan worden gegaan dat er een positieve correlatie bestaat tussen de sterkte van de sociale binding met de omgeving en de bereidheid tot deelname aan slachtoffer-daderbemiddeling ($r=.35$, $p=.835$).

De verwachting dat daders met een sterke binding met de sociale omgeving eerder mee zouden willen werken aan slachtoffer-daderbemiddeling dan daders met een zwakke binding met de sociale omgeving, kan dus niet ondersteund worden door deze analyse.

3.4 Controleren van de derde verwachting

De derde en laatste verwachting van dit onderzoek is dat daders met een sterke binding met de sociale omgeving vaker zelf-georiënteerde behoeften noemen dan daders met een zwakke binding met de sociale omgeving.

Om deze laatste verwachting te controleren worden er Spearman's Rho correlatie analyses uitgevoerd om te kijken of er een correlatie is tussen de sterkte van de binding met de omgeving en de zelf-georiënteerde behoeften die genoemd werden bij de open vragen en om te

kijken of er een correlatie is tussen de sterkte van de binding met de omgeving en de slachtoffer-georiënteerde behoeften die genoemd werden bij de open vragen.

De uitkomsten van deze analyses geven geen ondersteuning voor de laatste verwachting van dit onderzoek. Er is namelijk niet aangetoond dat daders met een sterke binding vaker zelf-georiënteerde behoeften noemen ($r=.10$, $p=.571$). Echter is er ook niet aangetoond dat daders met een sterke binding met de omgeving vaker slachtoffer-georiënteerde behoeften noemen ($r=.18$, $p=.297$).

Verder worden er ook correlatie analyses uitgevoerd om te kijken of de sterkte van de binding met de sociale omgeving correleert met een bepaalde behoefte apart. Van de 15 behoeften die zijn overgenomen uit het onderzoek van Kippers (2013) was er één behoefte die een correlatie had met de sterkte van de binding met de sociale omgeving. Dit was de behoefte ‘‘ De sociale omgeving een plezier doen te denken aan ouders/ partner/ vrienden’’. Er is significant aangetoond dat er een negatieve correlatie ($r=-.50$) bestaat tussen de sterkte van de sociale binding met de sociale omgeving en de behoefte om de sociale omgeving een plezier te doen te denken aan ouders/ partner/ vrienden ($p=.002$). Dus wanneer een respondent aangeeft een sterkere binding met de omgeving te hebben, wordt de behoefte om de sociale omgeving een plezier te doen minder belangrijk gevonden.

Deze gevonden correlatie zorgt niet voor ondersteuning van de laatste verwachting. De correlerende behoefte mag dan wel een zelf-georiënteerde behoefte zijn, maar aangezien dit de enige correlatie is die significant is en de andere allemaal niet, kan er aan de hand van deze correlatie geen algemene uitspraak gedaan worden over de correlatie tussen zelf-georiënteerde behoeften en de sterkte van de binding met de sociale omgeving. Daarnaast is er in dit geval sprake van een negatieve correlatie tussen de twee gegeven, wat de verwachting dat er een positieve correlatie zou bestaan tussen de sterkte van de binding en het noemen van zelf-georiënteerde behoeften sowieso al tegensprekt.

3.5 Samenvatting resultaten

Samengevat kan er worden gesteld dat er voor alle drie de verwachtingen geen ondersteuning is gevonden in dit onderzoek. De eerste verwachting kan niet worden ondersteund, omdat er niet meer zelf-georiënteerde behoeften worden genoemd dan slachtoffer-georiënteerde behoeften. In dit onderzoek worden zelfs vaker slachtoffer-georiënteerde behoeften genoemd. De behoeften die relatief vaak worden genoemd zijn ‘‘Excuses aanbieden aan het slachtoffer/ spijt tonen’’ en ‘‘Uw beweegredenen uitleggen aan het slachtoffer’’. Dat dit beide geen zelf-georiënteerde behoeften zijn, zorgt ook niet voor ondersteuning van de eerste verwachting.

Daarnaast is er wel aangetoond dat het profijt van slachtoffer-daderbemiddeling voor slachtoffers belangrijker wordt gevonden dan het profijt voor daders. Dit spreekt de eerste verwachting juist tegen en zorgt dus ook niet voor ondersteuning.

Ook is er bij het controleren van de eerste verwachting gekeken naar de consistentie in de antwoorden op de open en gesloten vragen van de respondenten. Hierover valt te zeggen dat de meeste respondenten niet consistent zijn in het aangeven of vooral de behoeften van het slachtoffer of vooral de behoeften van de dader belangrijk worden gevonden.

De tweede verwachting van dit onderzoek wordt ook niet ondersteund, omdat er geen correlatie te vinden is tussen de sterkte van de binding met de sociale omgeving en de bereidheid tot deelname aan slachtoffer-daderbemiddeling.

Voor de laatste verwachting is ook geen ondersteuning gevonden, omdat er geen correlatie is gevonden tussen de sterkte van de binding met de sociale omgeving en het noemen van zelf-georiënteerde behoeften. Er is wel een negatieve correlatie gevonden tussen de sterkte van de binding met de sociale omgeving en de behoefte ‘‘Het doen van een plezier aan de sociale omgeving te denken aan ouders/ partner/ vrienden’’, maar dit spreekt de derde en laatste verwachting eerder tegen dan dat deze correlatie zorgt voor ondersteuning.

Als laatste is het belangrijk om aan te geven dat de Cohen's kappa's van vier behoeften lager waren dan .60, wat dus lager is dan het normaal gesproken gehanteerde criterium.¹ Naast deze vier behoeften, heeft de behoefte ‘‘ Het afgeven van een positief signaal naar uw omgeving’’ een Cohen's kappa van .00, waardoor deze volledig buiten beschouwing wordt gelaten.

¹ De analyses in dit onderzoek zijn ook uitgevoerd zonder de vier behoeften die een Cohen's kappa lager dan .60 hadden. Wanneer deze analyses bekeken worden, wordt hetzelfde patroon gevonden als het patroon dat wordt gevonden wanneer de behoeften niet uitgesloten worden. Er worden in totaal 76 behoeften genoemd door de respondenten, waaronder negen (11.84%) zelf-georiënteerde behoeften, 41 (53.95%) slachtoffer-georiënteerde behoeften en 26 (34.21%) combinatie behoeften. Daarnaast wordt over deze data ook een Chi-kwadraat toets uitgevoerd, waaruit blijkt dat ook zonder de vier behoeften het verschil tussen zelf-georiënteerde en slachtoffer-georiënteerde behoeften niet significant is ($\chi^2(4) = 5.53, p = .237$). Ook wordt er geen correlatie gevonden tussen de sterkte van de binding met de sociale omgeving en het noemen van slachtoffer-georiënteerde behoeften en wordt er geen correlatie gevonden tussen de sterkte van de binding met de sociale omgeving en het noemen van zelf-georiënteerde behoeften. Dus wanneer de vier behoeften buiten beschouwing worden gelaten, worden dezelfde resultaten gevonden en wordt er geen ondersteuning voor de opgestelde verwachtingen van dit onderzoek gevonden.

4.0 Discussie

Er is onderzoek gedaan naar de behoeften die een dader kan noemen om mee te willen werken aan slachtoffer-daderbemiddeling. Het kijken naar de behoeften van daders na het delict is nuttig, omdat dit zorgt voor inzicht in de voorspellers van deelname aan slachtoffer-daderbemiddeling. In dit onderzoek wordt er onderscheid gemaakt tussen zelf-georiënteerde, slachtoffer-georiënteerde en combinatie behoeften. Echter wordt de aandacht in dit onderzoek gevestigd op het verschil tussen het noemen en het belang van zelf-georiënteerde en slachtoffer-georiënteerde behoeften. Daarnaast is er ook onderzocht of de sterkte van de sociale binding met de omgeving van de dader samenhangt met het noemen van bepaalde behoeften en of de sterkte van de sociale binding met de omgeving van de respondent samenhangt met de bereidheid tot deelname van de respondent.

Er zijn verschillende verwachtingen opgesteld voor dit onderzoek, waarvan de eerste de volgende is:

Daders zullen vooral zelf-georiënteerde behoeften noemen om mee te willen werken aan slachtoffer-daderbemiddeling.

Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat er door de respondenten niet meer zelf-georiënteerde behoeften worden genoemd dan slachtoffer-georiënteerde behoeften. In dit onderzoek worden er zelfs meer slachtoffer-georiënteerde behoeften genoemd door de respondenten als argument om mee te willen werken aan slachtoffer-daderbemiddeling dan zelf-georiënteerde. De resultaten van dit onderzoek wijzen er dus meer op dat slachtoffer-georiënteerde behoeften vaker worden genoemd. Wat de verwachting ook tegenspreekt is het gegeven dat bij de gesloten vragen over het belang van het profijt voor beide partijen, de respondenten vaker hebben aangegeven het profijt van de bemiddeling voor het slachtoffer belangrijker te vinden dan het profijt van de bemiddeling voor de dader zelf, dan andersom.

Een verklaring voor het feit dat de verwachting niet wordt ondersteund, zou kunnen zijn dat er in dit onderzoek geen echte daders, maar ingebeelde daders zijn ondervraagd. Volgens Vescio, Sechrist en Paolucci (2003) is het namelijk niet altijd makkelijk of mogelijk om ons te verplaatsen in iemand die iets heeft gedaan, wat door degene die het zich moet inbeelden, nooit gedaan zou kunnen worden. Iemand vindt het dan moeilijk om zich in te leven in een dader die onvergeeflijke of ondenkbare misdaden heeft gepleegd (Vescio et al., 2003). Omdat de dader in de fictieve casus van dit onderzoek een relatief ernstig delict heeft gepleegd, zou het kunnen zijn dat de respondenten er moeite mee hebben gehad om zich in te leven in deze dader. De

respondenten zouden zich misschien onbewust meer hebben kunnen identificeren met het slachtoffer, waardoor de meer genoemde slachtoffer-georiënteerde behoeften verklaard zouden kunnen worden.

Dat er minder zelf-georiënteerde behoeften werden genoemd dan dat er verwacht werd, kan ook zijn doordat de respondenten van dit onderzoek zich hebben voorgesteld dat het plegen van een strafbaar feit een momentopname is. Waarschijnlijk dachten zij net als Bonis (2011) dat wanneer iemand een strafbaar feit pleegt, en op dat moment alleen aan de eigen behoeften denkt, het niet meteen betekent dat de dader altijd alleen maar aan zichzelf denkt. Er wordt gesteld dat in ieder mens een gevende mens schuilt, die zich verbonden voelt met de wereld, en dat er in ieder mens een mens schuilt die alleen het eigen voordeel najaagt: de criminele mens (Bonis, 2011). Het is echter belangrijk dat deze beide mensen in balans blijven. Om de criminele mens in balans te houden, zijn er regels opgesteld door de overheid, maar het balans van de gevende mens, moet voort komen uit de mens zelf. De gevende mens heeft een positieve invloed op de nemende mens, en zo uiteindelijk ook op de criminaliteit. Het gegeven dat er in ieder mens een gever en een nemer aanwezig is, helpt erbij om het mens in "de crimineel" te blijven zien en zo stigmatisering tegen te gaan (Bonis, 2011).

Wat hier op aansluit is het gegeven dat de helft van de daders die mee willen werken aan slachtoffer-daderbemiddeling, daders zijn die nog niet eerder een strafbaar feit hebben gepleegd (Claessen et al., 2015). Deze zogenaamde "first offenders" zijn niet de stereotype zelfzuchtige daders. Door deze daders is namelijk nog maar één delict gepleegd waar alleen aan de eigen behoeften is gedacht, maar omdat het de eerste was, kan er vanuit worden gegaan dat first offenders niet altijd alleen aan de eigen behoeften denken. Dat deze first offenders zich juist zo vaak aanmelden, geeft aan dat de daders die meewerken aan slachtoffer-daderbemiddeling de daders zijn die in vergelijking met andere daders het meest bezig zijn met de behoeften van het slachtoffer. Dat de respondenten zich moesten inleven in een dader die en een first offender was en al aan het nadenken was over aanmelding voor slachtoffer-daderbemiddeling, kan een reden zijn voor het feit dat er minder zelf-georiënteerde behoeften werden genoemd dan slachtoffer-georiënteerde.

Om te kijken naar de consistentie en dus de betrouwbaarheid van de gegeven antwoorden van de respondenten, zijn de antwoorden op de open vragen vergeleken met de antwoorden op de gesloten vragen die gingen over het belang van het profijt voor de daders en het belang van het profijt voor de slachtoffers. Hieruit bleek dat over het algemeen de antwoorden niet heel consistent waren. Respondenten noemden bijvoorbeeld bij de open vragen alleen maar zelf-georiënteerde behoeften en gaven daarna bij de gesloten vragen aan het belang

van het profijt van het slachtoffer belangrijker te vinden. Een reden voor deze inconsistentie zou kunnen zijn dat er door de respondenten bij de open vragen niet wordt nagedacht of de behoeften slachtoffer-georiënteerd of dader-georiënteerd zijn. De respondenten hoeven hier pas over na te denken als er expliciet de vraag wordt gesteld of het profijt voor de dader of het profijt voor het slachtoffer belangrijker wordt gevonden. Omdat het overgrote deel van de respondenten bij deze vraag aangeeft het profijt van het slachtoffer belangrijker te vinden, kan er gesteld worden dat het gevonden patroon van het belangrijker vinden van de behoeften van het slachtoffer wel klopt.

De tweede verwachting van dit onderzoek luidde als volgt:

Daders met een sterke binding met de sociale omgeving zullen eerder mee willen werken aan slachtoffer-daderbemiddeling dan daders met een minder sterke binding.

Voor deze verwachting is ook geen ondersteuning gevonden. Er is geen correlatie gevonden tussen de sterkte van de binding met de sociale omgeving en de bereidheid tot deelname aan slachtoffer-daderbemiddeling.

Dat er uit dit onderzoek niet is gebleken dat een sterkere binding met de sociale omgeving voor een eerdere bereidheid zorgt om mee te werken aan slachtoffer-daderbemiddeling, komt niet overeen met de resultaten uit onderzoek van Kippers (2013). Uit dit onderzoek is namelijk gebleken dat wanneer de dader een hechte binding heeft met de omgeving en deze omgeving het begaan van het delict afkeurt, de kans op deelname aan slachtoffer-daderbemiddeling groter is (Kippers, 2013). Dat dit gegeven wel naar voren komt uit eerder onderzoek, maar niet in dit onderzoek, kan ermee te maken hebben dat het aantal respondenten relatief laag was in het huidige onderzoek. Ook had het onderzoek van Kippers (2013) een andere methode om het onderzoek uit te voeren, namelijk alleen kwantitatief met open vragen, en werden er andere mensen ondervraagd, namelijk bemiddelaars. Bemiddelaars staan waarschijnlijk dichterbij echte daders dan dat de respondenten van dit onderzoek doen, waardoor de bemiddelaars zich beter hebben kunnen inleven in de rol van een echte dader.

De derde en laatste verwachting van dit onderzoek was:

Daders met een goede binding met de sociale omgeving zullen vooral zelf-georiënteerde behoeften noemen.

Ook voor deze laatste verwachting is geen ondersteuning gevonden. Wel is er gebleken dat daders met een sterkere binding met de sociale omgeving, de behoefte om een plezier te doen aan de sociale omgeving minder belangrijk vinden. Dit is een gegeven dat de verwachting tegensprekt. De behoefte om de omgeving een plezier te doen wordt namelijk gezien als een behoefte om de binding met de omgeving na het delict weer te herstellen. Dat daders met een

sterke binding het minder aantrekkelijk vinden om de omgeving een plezier te doen, is dus opvallend te noemen.

Het feit dat hier ingebeelde daders ondervraagd zijn, kan een reden zijn dat het doen van een plezier aan de omgeving minder belangrijk gevonden wordt naarmate de respondenten een sterkere binding hebben met de omgeving. De respondenten vinden het waarschijnlijk al moeilijk om zich in te leven in de dader, omdat de respondenten zelf nooit zo'n daad zouden kunnen begaan (Vescio et al., 2003), maar de respondenten die aangeven een sterke sociale binding te hebben met de omgeving zullen het waarschijnlijk nog moeilijker vinden om zich voor te stellen dat iemand de binding met de omgeving op het spel wil zetten voor het plegen van een misdrijf. Deze respondenten gaan er dan misschien vanuit dat daders helemaal niks geven om de binding met de omgeving en dus ook niet de behoefte om een plezier te willen doen aan de omgeving belangrijk vinden.

Een andere verklaring voor het opvallende gegeven dat het doen van een plezier aan de omgeving minder belangrijk wordt gevonden naarmate de respondenten een sterkere binding hebben met de omgeving, is dat de respondenten die aangeven een sterke binding te hebben met de sociale omgeving zich kunnen voorstellen dat er zo'n groot gevoel van schaamte ontstaat bij de daders, dat deze de omgeving niet meer onder ogen durven te komen.

Er zijn bepaalde punten in het onderzoek die voor verbetering vatbaar waren. Een voorbeeld hiervan is het aantal respondenten. Er werd gestreefd naar 60 respondenten, maar uiteindelijk zijn er maar 37 bruikbare respondenten overgebleven. Opvallend is dat de meeste respondenten die niet de volledige vragenlijst hebben ingevuld zijn gestopt met invullen, wanneer de fictieve casus gelezen moest worden. Waarschijnlijk vonden de respondenten het teveel moeite om deze relatief lange tekst te lezen of hadden deze er op dat moment geen tijd voor en is er later, wanneer er wel tijd was, niet meer aan gedacht om verder te gaan met de vragenlijst. Het was misschien beter geweest om de casus niet zo lang te maken, zodat deze minder tot geen respondenten zou afschrikken.

Nog een punt dat voor verbetering vatbaar was, was de overeenstemming tussen de codeurs. Er waren in totaal vijf behoeften die een lagere Cohen's kappa hadden dan het criterium van .60. Eén behoefte had zelfs een kappa van .00, waardoor deze volledig buiten beschouwing is gelaten. Om dit te kunnen voorkomen, was het misschien beter geweest om alle codes in het codeerschema uitvoerig te bespreken en precies te noteren welk soort antwoorden onder welke codes geplaatst moesten worden.

Daarnaast is er voor het meten van de sterkte van de sociale binding met de omgeving in dit onderzoek nu maar één relevante vraag gesteld. Het was misschien beter geweest om

meerdere items te gebruiken voor het construct sociale binding, in plaats van het abrupt stellen van de vraag hoe de binding is met de omgeving aan de respondenten. Wanneer er meer items worden gebruikt om een bepaald construct te meten, kan de interne consistentie van de schaal worden gemeten en zo de betrouwbaarheid worden getoetst. Dit toetsen van de betrouwbaarheid kan bij het stellen van maar één abrupte vraag niet.

Verder zijn er ook een aantal positieve punten te noemen van het onderzoek, waaronder bijvoorbeeld de onderzoeksmethode van dit onderzoek. Er wordt in dit onderzoek namelijk gebruik gemaakt van open en gesloten vragen, dus mixed methods onderzoek, waardoor er gekeken kan worden naar de consistentie en betrouwbaarheid van de antwoorden van de respondenten.

Daarnaast is het ook positief aan dit onderzoek dat er meerdere open vragen zijn gesteld om achter de behoeften te komen om mee te willen werken aan slachtoffer-daderbemiddeling. Door meer vragen te stellen, wordt de respondent uitgedaagd om verschillende antwoorden en dus meer behoeften te noemen, dan wanneer er maar één open vraag wordt gesteld om achter de behoeften te komen.

Ook is er geprobeerd om te zorgen voor zo min mogelijk sturing van de respondenten, door in de vragenlijst eerst te beginnen met de open vragen. De open vragen zijn bedoeld om de respondenten zelf aan het denken te zetten over behoeften van daders om mee te werken aan slachtoffer-daderbemiddeling. Zo is er ook met de sturing rekening gehouden bij het uitleggen van wat slachtoffer-daderbemiddeling precies inhoudt. Er zijn minimale voorbeelden genoemd, zodat er bij de open vragen echt antwoorden genoemd zouden worden die de respondenten zelf hadden bedacht.

Voor vervolgonderzoek is het aan te raden om de casus in te korten, waardoor deze minder snel afschrikt. Als dat wordt gedaan, is de kans groter dat er minder respondenten afhaken. Op die manier zullen er meer respondenten bruikbaar zijn om te gebruiken in het onderzoek.

Ook is het aan te raden om de vragenlijst weer via social media te verspreiden, omdat er dan een veel gevarieerdere groep wordt benaderd dan wanneer de vragenlijst bijvoorbeeld op sona systems zou worden gezet. Sona systems bereikt namelijk alleen studenten en social media bereikt ook een oudere categorie mensen.

Een derde aanbeveling is dat het beter is om in vervolgonderzoek niet meer in de fictieve casus te vermelden dat de dader spijt heeft van de daad. Dit is wellicht iets te sturend geweest voor de respondenten, omdat het willen aanbieden van excuses/ spijt betuigen door bijna elke respondent is genoemd als behoefte om mee te willen werken aan slachtoffer-

daderbemiddeling. Aan de andere kant is het aanbieden van excuses wel een voor de hand liggende behoefte om te noemen, maar het kan dus ook komen door deze sturende toevoeging aan de fictieve casus dat deze behoefte zo vaak genoemd is.

De laatste aanbeveling voor vervolgonderzoek is om de vragenlijst af te nemen bij echte daders. Op die manier kom je achter echte antwoorden van echte daders en kunnen er meer authentieke uitspraken gedaan worden over de behoeften die daders hebben om mee te werken aan slachtoffer-daderbemiddeling.

Concluderend valt te zeggen dat er geen ondersteuning is gevonden voor de verschillende verwachtingen. Wel is er gebleken dat het profijt van de bemiddeling voor de slachtoffers belangrijker wordt gevonden dan het profijt van de bemiddeling voor de daders. Dit zou er mee te maken kunnen hebben dat de respondenten niet persé denken dat alle daders zelfzuchtig zijn. De daders die mee willen werken aan slachtoffer-daderbemiddeling zijn vaak first offenders (Claessen et al., 2015), wat betekent dat het gepleegde delict de eerste keer was dat de dader zijn eigen behoeften in een extreme mate voor de behoeften van anderen heeft gesteld. Het zou dus zo kunnen zijn dat de daders die mee willen werken aan slachtoffer-daderbemiddeling niet alleen meedoen, omdat de eigen behoeften dan worden bevredigd. Deze daders zouden het ook juist belangrijk kunnen vinden om mee te werken aan slachtoffer-daderbemiddeling, zodat de behoeften van het slachtoffer worden bevredigd.

5.0 Referentielijst

- Aertsen, I. (2004). *Slachtoffer-daderbemiddeling: Een onderzoek naar de ontwikkeling van een herstelgerichte strafrechtsbedeling*. Leuven, België: Universitaire pers Leuven.
- Balvers, A. (2016). *Slachtoffer-daderbemiddeling: de invloed van gevoelens van daders op de bereidheid aan deelname*. (Proefschrift) Geraadpleegd op: http://essay.utwente.nl/69963/1/Balvers_BA_Psychologie%20CRV.pdf
- Blum, R.W., & Rinehart, P. (1997). *Reducing the risk: Connections that make a difference in the lives of youth*. Minneapolis: University of Minnesota, Division of general pediatrics, adolescent health.
- Bonis, W. (2011). *Daderschap en wederkerigheid*. Geraadpleegd op: <https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/16695/Daderschap%20en%20wederkerigheid%20-%20W.%20Bonis%20-%20corr.pdf?sequence=27>
- Bruinsma, G. (1985). *Criminaliteit als sociaal leerproces: een toetsing van de differentiële associatietheorie in de versie van K.-D. Opp*. Arnhem: Gouda Quint.
- van Burik, A., Heim, M., Hoogeveen, C., de Jong, B. J., Slump, B.J., & Vogelvang, B. (2010). *Evaluatie slachtoffer-dadergesprekken: Een onderzoek naar de landelijke implementatie van slachtoffer-dadergesprekken*. Woerden: Adviesbureau Van Montfoort.
- Claessen, J., Zeles, G., Zebel, S., & Nelen, H. (2015). *Bemiddeling in strafzaken in Maastricht II. Onderzoek naar de samenhang tussen bemiddeling en recidive*, NJB 2015/1483, afl. 29 (p. 2015-2025).
- Daly, K. (2003) *Mind the Gap. Restorative Justice in Theory and Practice*. In: A. Von Hirsch, J.V. Roberts e.a. (eds.), *Restorative and criminal justice: competing or reconcilable paradigms?* Oxford UK: Hart Publishing, p. 219-236.
- De Telegraaf. (2017, 25 april). *Mediation in strafzaken in hele land*. *De Telegraaf*. Geraadpleegd op: <http://www.telegraaf.nl/>
- Gerritsen, T. (2016). *De effecten van afkeur op de bereidheid tot deelname aan slachtoffer-dader bemiddeling bij daders*. (Proefschrift) Geraadpleegd op http://essay.utwente.nl/70680/1/Gerritsen_BA_Psychologie.pdf
- de Haas, A. & Özsüren, M. (2017). *De proeve van bekwaamheid: een pleidooi voor herstelrecht*. Geraadpleegd op: <https://www.sdu.nl/blog/de-proeve-van-bekwaamheid-een-pleidooi-voor-herstelrecht.html>

- Harris, N., Walgrave, L., & Braithwaite, J. (2004). *Emotional dynamics in restorative conferences*. *Theoretical Criminology*, 8(2), 191-210.
- Hirschi, T., (1969). *Causes of Delinquency*. Berkeley, Los Angeles en Londen: University of California Press.
- Jaarverslag Stichting Slachtoffer in Beeld 2015 (2016). Verkregen op 8 maart 2017 van <https://www.slachtofferinbeeld.nl/Overige-Paginas/Jaarverslag/>.
- Janssen, A., L. (2013). *Hoe beïnvloeden ernst van het misdrijf en relatie met de dader de bereidheid van slachtoffers tot slachtoffer-daderbemiddeling?* (Proefschrift) Geraadpleegd op [http://essay.utwente.nl/63231/1/Janssen, A.L. - _s1007858_\(verslag\).pdf](http://essay.utwente.nl/63231/1/Janssen,_A.L._-_s1007858_(verslag).pdf)
- Kippers, L. (2013) *Verschillende wegen, dezelfde bestemming: Hoe behoeften bij slachtoffers en daders deelname aan bemiddeling voorspellen*. (Proefschrift) Geraadpleegd op [http://essay.utwente.nl/63240/1/Kippers%2C L. - s0220906 %28verslag%29.pdf](http://essay.utwente.nl/63240/1/Kippers%2C_L._-_s0220906_%28verslag%29.pdf)
- Mesman, T. (2012). *Hoe behoeften na een delict in kunnen spelen op de bereidheid om deel te nemen aan bemiddeling: Vanuit het perspectief van het slachtoffer*. (Proefschrift) Geraadpleegd op [http://essay.utwente.nl/61864/1/Mesman, T. - _s0215716_\(verslag\).pdf](http://essay.utwente.nl/61864/1/Mesman,_T._-_s0215716_(verslag).pdf)
- Shnabel, N., & Nadler, A. (2008). A needs-based model of reconciliation: Satisfying the differential emotional needs of victim and perpetrator as a key to promoting reconciliation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 94(1), 116.
- Steketee, M., ter Woerds, S., Moll, M., & Boutellier, H. (2006). *Herstelbemiddeling voor jeugdigen in Nederland. Een evaluatieonderzoek naar zes pilotprojecten*. Utrecht, Verwey Jonker Instituut.
- Umbreit, M. S., Coates, R. B., & Vos, B. (2001). The Impact of Victim-Offender Mediation-Two Decades of Research. *Federal Probation*, 65, 29-35.
- Umbreit, M. S., Coates, R. B., & Vos, B. (2004). Victim-Offender Mediation: Three Decades of Practice and Research. *Conflict Resolution Quarterly*, 22(1-2), 279-303.
- Vescio, T. K., Sechrist, G. B., & Paolucci, M. P. (2003). Perspective taking and prejudice reduction: The mediational role of empathy arousal and situational attributions. *European journal of social psychology*, 33, 455-472.
- Völker, B., Baerveldt, C., Driessen, F. (2008). Vriendschap en criminaliteit bij jongeren. In I. Weijers & C. Eliaerts (Red.), *Jeugdcriminologie*. Den Haag, Nederland: Boom Juridische uitgevers.

Wright, M. (1996). *Justice for victims and offenders: A restorative response to crime*.
Winchester, England: Waterside Press.

Zebel, S. (2012). *Een quasi-experimentele studie naar de effecten van de Nederlandse slachtoffer-dadergesprekken*. In: I Weijers (Ed.), *Slachtoffer-dadergesprekken in de schaduw van het strafproces*. Boom Lemma, Den Haag, 21 - 44. ISBN 9789059317826.

6.0 Bijlagen

Bijlage 1: Vragenlijst

Vragen voor de echte dader die ook iets wil vertellen over het door hem/haar gepleegde strafbare feit:

Informed consent

1. Heeft u bovenstaande begrepen en gaat u akkoord?

- Ja
- nee

Slachtoffer- dader bemiddeling is een mogelijkheid waarbij slachtoffers en daders de kans krijgen om elkaar te ontmoeten in een veilige en gestructureerde omgeving. In de bemiddeling kunnen ze met elkaar in contact komen om bijvoorbeeld vragen te stellen of over het delict te praten. We willen u vragen om bij de open vragen een zo uitgebreid mogelijk antwoord te geven op de vragen, want we zijn benieuwd naar uw perspectief op dit onderwerp.

2. Hoe kijkt u tegen slachtoffer-daderbemiddeling aan?

3. Heeft u ooit wel eens een strafbaar feit gepleegd waar slachtoffers bij gemaakt zijn en waarbij deze slachtoffers emotioneel en/of lichamelijk leed hebben opgelopen?

- Ja
- Nee

U heeft zojuist aangegeven ooit een strafbaar feit te hebben gepleegd. Wij zouden het zeer op prijs stellen als u daar enkele vragen over zou willen beantwoorden, in relatie tot slachtoffer-daderbemiddeling. Uiteraard blijft u anoniem en kan er niet worden herleid wie u bent.

4. Zou u vragen over het strafbare feit dat u gepleegd heeft willen beantwoorden?

•Ja

•Nee

5. Zou u bereid zijn geweest om na uw gepleegde strafbare feit slachtoffer-daderbemiddeling aan te vragen, waar hangt dat voor u van af?

6. Zou u bereid zijn geweest om na uw gepleegde strafbare feit slachtoffer-daderbemiddeling aan te vragen, en wat zouden uw behoeften tot deelname zijn?

Stel u voor dat u wel mee wilt werken aan slachtoffer-daderbemiddeling..

7. Wat zou volgens u de invloed van het gepleegde strafbare feit op de interacties in uw omgeving en de maatschappij zijn?

Stel u voor dat u wel mee wilt werken aan slachtoffer-daderbemiddeling..

8. Wat zou u willen zeggen en/of doen tijdens de bemiddeling?

Als u mee wilt werken aan slachtoffer-daderbemiddeling..

9.

	Onbelangrijk	Enigszins onbelangrijk	Neutraal	Enigszins belangrijk	Belangrijk
In hoeverre vindt u het belangrijk om mee te werken, omdat u daar zelf profijt van heeft?	☐	☐	☐	☐	☐
In hoeverre vindt u het belangrijk om mee te werken, omdat het slachtoffer daar profijt van heeft?	☐	☐	☐	☐	☐

De sociale omgeving..

10.

	Verschrikkelijk	Slecht	Gemiddeld	Goed	Uitstekend
In hoeverre heeft u een sterke sociale binding met uw omgeving?	☐	☐	☐	☐	☐

In hoeverre zou u naar aanleiding van het strafbare feit behoefte hebben aan..

11.

	Oubelangrijk	Enigszins onbelangrijk	Neutraal	Enigszins belangrijk	Belangrijk
Integratie in de maatschappij	☐	☐	☐	☐	☐
Acceptatie van personen uit uw omgeving	☐	☐	☐	☐	☐
Acceptatie door de samenleving	☐	☐	☐	☐	☐
Het verminderen van uw schuldgevoelens	☐	☐	☐	☐	☐
Herstel van hoe mensen uit uw omgeving tegen u aankijken	☐	☐	☐	☐	☐
Herstel van hoe de samenleving tegen u aankijkt	☐	☐	☐	☐	☐
Herstel van uw eigen zelfbeeld	☐	☐	☐	☐	☐
Het afgeven van een positief signaal naar uw omgeving	☐	☐	☐	☐	☐
Het doen van een plezier aan de sociale omgeving te denken aan ouders/ partner/vrienden	☐	☐	☐	☐	☐
Deelname slachtoffer- daderbemiddeling gericht op strafvermindering	☐	☐	☐	☐	☐

In hoeverre zou u naar aanleiding van het strafbare feit behoefte hebben om..

12.

	Onbelangrijk	Enigszins onbelangrijk	Neutraal	Enigszins belangrijk	Belangrijk
Uw excuses aan te bieden aan het slachtoffer	☐	☐	☐	☐	☐
Het slachtoffer te helpen bij het herstellen van het delict	☐	☐	☐	☐	☐
Iets te doen waar het slachtoffer baat bij heeft	☐	☐	☐	☐	☐
Uw beweegredenen aan het slachtoffer uit te leggen	☐	☐	☐	☐	☐
Het slachtoffer te laten begrijpen dat u geen slecht persoon bent	☐	☐	☐	☐	☐

13. Wat is uw geslacht?

- Man
- Vrouw

14. Wat is uw leeftijd?

15. Wat is uw belangrijkste dagbesteding?

- Werkend
- Studerend
- Anders, namelijk

16. Wat is uw hoogst genoten opleiding?

- Basisonderwijs
- Lager/voorbereidend beroepsonderwijs (lbo/ vmbo)
- Hoger algemeen voortgezet onderwijs (havo)
- Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (vwo)
- Middelbaar beroepsonderwijs (mbo)
- Hoger beroepsonderwijs (hbo)
- Wetenschappelijk onderwijs (wo)

17. Hebt u de vragenlijst serieus ingevuld?

- Ja
- Nee

Heeft u nog vragen, opmerkingen of een klacht over de vragenlijst geeft u dat alstublieft in onderstaand tekstvak aan.

U bent aan het einde gekomen van de vragenlijst.

Bedankt voor uw deelname aan het onderzoek naar de behoeften van daders om deel te nemen aan slachtoffer-daderbemiddeling. Gedurende het onderzoek zijn er verschillende vragen gesteld waarbij er onderscheid gemaakt wordt tussen een persoon wie een strafbaar feit heeft gepleegd en een persoon wie geen strafbaar feit heeft gepleegd. Het doel van het onderzoek is om in kaart te brengen welke behoeften er zijn om deel te nemen aan slachtoffer-daderbemiddeling en wat hiervan de invloed van de omgeving is. Daarbij wordt er gekeken of de behoeften die genoemd worden vooral zelf-georiënteerd of slachtoffer-georiënteerd zijn.

Wilt u graag op de hoogte gehouden worden van de onderzoeksresultaten, vul dan uw mailadres in onderstaande balk in.

Met vriendelijke groet,
Nathalie Geerdink en Anne Stob

Vragen voor de ingebeelde dader of voor de echte daders die niet iets willen vertellen over het door hem/haar gepleegde strafbare feit:

Informed consent

1. Heeft u bovenstaande begrepen en gaat u akkoord?

- Ja
- nee

Slachtoffer- dader bemiddeling is een mogelijkheid waarbij slachtoffers en daders de kans krijgen om elkaar te ontmoeten in een veilige en gestructureerde omgeving. In de bemiddeling kunnen ze met elkaar in contact komen om bijvoorbeeld vragen te stellen of over het delict te praten. We willen u vragen om bij de open vragen een zo uitgebreid mogelijk antwoord te geven op de vragen, want we zijn benieuwd naar uw perspectief op dit onderwerp.

2. Hoe kijkt u tegen slachtoffer-daderbemiddeling aan?

3. Heeft u ooit wel eens een strafbaar feit gepleegd waar slachtoffers bij gemaakt zijn en waarbij deze slachtoffers emotioneel en/of lichamelijk leed hebben opgelopen?

- Ja
- Nee

(De volgende vraag krijgen alleen de mensen te zien die bij vraag 3; Ja hebben ingevuld)

U heeft zojuist aangegeven ooit een strafbaar feit te hebben gepleegd. Wij zouden het zeer op prijs stellen als u daar enkele vragen over zou willen beantwoorden, in relatie tot slachtoffer-daderbemiddeling. Uiteraard blijft u anoniem en kan er niet worden herleid wie u bent.

4. Zou u vragen over het strafbare feit dat u gepleegd heeft willen beantwoorden?

- Ja
- Nee

Voor het beantwoorden van de volgende vragen is er een casus opgesteld. We willen u vragen om de casus door te lezen. Voor het beantwoorden van de vragen is het van belang dat u zich zo goed mogelijk probeert in te leven in de daderrol.

Stel u voor dat u een jaar geleden werkloos geworden bent in verband met bezuinigingen op uw werk. U heeft nu financiële problemen, kan de huur voor aankomende maand niet betalen en u heeft het afgelopen half jaar al een huurachterstand opgelopen. De woningbouwcorporatie heeft een laatste aanmaning gestuurd en als deze niet binnen een week wordt betaald, moet u uw woning verlaten. U bent ten einde raad, maar durft geen geld meer te vragen aan uw omgeving, omdat u al eerder geld heeft geleend van uw omgeving. De enige uitweg die u nog zag was het plegen van onderstaand delict:

Rond 23.30 uur 's avonds belde u aan bij een woning in Enschede, de mannelijke bewoner deed de deur open. Meteen op het moment dat de bewoner de deur open deed gaf u hem een klap in het gezicht waardoor hij achteruit deinsde. De vrouwelijke bewoner kwam afgerend op het lawaai. U raakte in paniek en trok een neppistool (die erg leek op een echt pistool). U schreeuwde dat u op zoek was naar waardevolle spullen en eiste dat de vrouw dat ging pakken. De vrouw liep naar de kluis, de kluis werd leeggehaald en u rende er met de inhoud van de kluis vandoor.

Na het delict begon u over uw daad na te denken en realiseerde u zich dat u te ver was gegaan. U begon na te denken over de consequenties voor het slachtoffer en kreeg berouw. U bent opgepakt en uw advocaat heeft u ingelicht over de mogelijkheid om slachtoffer-daderbemiddeling aan te vragen. Dit vindt u interessant en u denkt na over deze mogelijkheid..

Stel u voor dat u wel mee wilt werken aan slachtoffer-daderbemiddeling..

5. Wat zou volgens u de invloed van het gepleegde strafbare feit op de interacties in uw omgeving en de maatschappij zijn?

6. Zou u bereid zijn om deel te nemen aan slachtoffer-daderbemiddeling, waarom wel of niet?

Stel u voor dat u wel mee wilt werken aan slachtoffer-daderbemiddeling..

7. Wat zouden uw behoeften kunnen zijn om deel te nemen aan slachtoffer-daderbemiddeling?

Stel u voor dat u wel mee wilt werken aan slachtoffer-daderbemiddeling..

8. Wat zou u willen zeggen en/of doen tijdens de bemiddeling?

Hierna volgen de vragen 9 t/m 17 die ook in de vragenlijst van de echte daders staan. (Voor deze vragen zie dus de vragenlijst van de echte daders). De vragen 9 t/m 17 worden dus door zowel echte daders als ingebeelde daders ingevuld.

Heeft u nog vragen, opmerkingen of een klacht over de vragenlijst geeft u dat alstublieft in onderstaand tekst vak aan.

Bedankt voor uw deelname aan het onderzoek naar de behoeften van daders om deel te nemen aan slachtoffer-daderbemiddeling. Gedurende het onderzoek zijn er verschillende vragen gesteld waarbij er onderscheid gemaakt wordt tussen een persoon wie een strafbaar feit heeft gepleegd en een persoon wie geen strafbaar feit heeft gepleegd. Het doel van het onderzoek is om in kaart te brengen welke behoeften er zijn om deel te nemen aan slachtoffer-daderbemiddeling en wat hiervan de invloed van de omgeving is. Daarbij wordt er gekeken of de behoeften die genoemd worden vooral zelf-georiënteerd of slachtoffer-georiënteerd zijn.

Wilt u graag op de hoogte gehouden worden van de onderzoeksresultaten, vul dan uw mailadres in onderstaande balk in.

Met vriendelijke groet,
Nathalie Geerdink en Anne Stob

Bijlage 2: Codeerschema

Wel of niet bereid tot deelname aan slachtoffer-daderbemiddeling

Wel bereid
Niet bereid
Twijfel

Herstellen moreel- imago - zelf-georiënteerd

Integratie in de maatschappij
Acceptatie van personen uit uw omgeving
Acceptatie door de samenleving
Het verminderen van uw schuldgevoelens
Het verminderen van uw schaamtegevoelens
Herstel van hoe mensen uit uw omgeving tegen u aankijken
Herstel van hoe de samenleving tegen u aankijkt
Herstel van uw eigen zelfbeeld
Het afgeven van een positief signaal naar uw omgeving
Het doen van een plezier aan de sociale omgeving te denken aan ouders/ partner/ vrienden

Verzoening – slachtoffer-georiënteerd

Uw excuses aan te bieden aan het slachtoffer/ Spijt tonen
Het slachtoffer helpen bij het herstellen van het delict
Iets doen waar het slachtoffer baat bij heeft

Slachtoffer-georiënteerd

Stress wegnemen bij het slachtoffer

Schade vergoeden van het slachtoffer

Combinatie van slachtoffer en zelf-georiënteerd

Uw beweegredenen aan het slachtoffer uitleggen
--

Het verkrijgen van het begrip van het slachtoffer voor de daad
--

Alleen het benoemen van spijtgevoelens zonder verdere toelichting

Zelf-georiënteerd

Strafvermindering

Herstel eigen gemoedstoestand

Bijlage 3: Informed Consent

Beste respondent,

Allereerst hartelijk bedankt voor uw deelname aan ons onderzoek over slachtoffer-daderbemiddeling. Binnen slachtoffer-daderbemiddeling bestaat er de mogelijkheid voor slachtoffers en daders om na een strafbaar feit met elkaar in contact te komen. Slachtoffer-dader bemiddeling is een mogelijkheid waarbij slachtoffers en daders de kans krijgen om elkaar te ontmoeten in een veilige en gestructureerde omgeving. Er is gebleken dat slachtoffer-daderbemiddeling gunstige effecten heeft voor zowel slachtoffer als dader. Deze bemiddeling dient vooral als een middel voor het slachtoffer en de dader om acceptatie en verwerking van het misdrijf te bereiken, hierbij te denken aan het stellen van vragen aan de ander. De slachtoffer- daderbemiddeling wordt in Nederland georganiseerd door ‘Perspectief Herstelbemiddeling’ en deelname kent een vrijwillig kader waarin zowel dader als slachtoffer het contact kan aanvragen of afwijzen. Voor verdere informatie zie www.perspectiefherstelbemiddeling.nl

Dit onderzoek bevat een vragenlijst over het willen meewerken aan slachtoffer-daderbemiddeling. Het invullen van de vragenlijst duurt ongeveer 15 minuten. Probeer u de vragen zo eerlijk en serieus mogelijk te beantwoorden, er zijn geen "goede" of "foute" antwoorden. Meedoen aan dit onderzoek is geheel vrijwillig en de gegevens zullen anoniem en vertrouwelijk behandeld worden.

U mag te allen tijde stoppen met de vragenlijst, zonder opgave van reden, wanneer u besluit om toch niet deel te nemen.

Mocht u vragen hebben over het onderzoek, kunt u ons bereiken door te mailen naar n.geerdink@student.utwente.nl

Indien u de bovenstaande informatie hebt begrepen en ermee akkoord gaat kunt u doorgaan met het invullen van de vragenlijst.

Alvast hartelijk bedankt voor uw deelname aan het onderzoek.

Met vriendelijke groet,

Nathalie Geerdink en Anne Stob

Bijlage 4: Cohen's Kappa's

Behoefte	Cohen's kappa
Wel bereid tot deelname aan slachtofferdaderbemiddeling	.93
Niet bereid tot deelname aan slachtofferdaderbemiddeling	1
Twijfel tot deelname aan slachtofferdaderbemiddeling	.91
Uw excuses aanbieden aan het slachtoffer/spijt tonen	1
Het slachtoffer helpen bij het herstellen van het delict	.90
Iets doen waar het slachtoffer baat bij heeft	.55
Uw beweegredenen aan het slachtoffer uitleggen	.81
Het verkrijgen van begrip van het slachtoffer voor de daad	.46
Alleen het benoemen van spijtgevoelens zonder verdere toelichting	* ²
Strafvermindering	1
Herstel eigen gemoedstoestand	.46
Stress wegnemen bij het slachtoffer	*
Schade vergoeden van het slachtoffer	*
Het verminderen van uw schuldgevoelens	.78
Het verminderen van uw schaamtegevoelens	.65
Integratie in de maatschappij	*
Acceptatie van personen uit uw omgeving	*
Acceptatie door de samenleving	*
Herstel van hoe de mensen uit uw omgeving tegen u aankijken	*
Herstel van hoe de samenleving tegen u aankijkt	.48
Herstel van uw eigen zelfbeeld	*
Het afgeven van een positief signaal naar uw omgeving	.00 ³
Het doen van een plezier aan de sociale omgeving, te denken aan ouders/ partner/ vrienden	*

² * Volgens de twee beoordelaars zijn deze behoeften door geen enkele respondent genoemd, waardoor er geen Cohen's kappa berekend kon worden.

³ Deze behoefte is door beoordelaar 2 één keer genoemd en door beoordelaar 1 is deze behoefte niet genoemd. Dit maakt dat de Cohen's kappa gecorrigeerd is en deze .00 is.

Bijlage 5: Uitgebreide tabellen

Tabel 2. *Verdeling Genoemde Soorten Behoeften (Uitgebreide versie).*

	Aantal genoemde zelf- georiënteerde behoefte	Percentage genoemde zelf- georiënteerde behoefte in %	Aantal genoemde slachtoffer- georiënteerde behoefte	Percentage genoemde slachtoffer- georiënteerde behoefte in %	Aantal genoemde combinatie behoefte	Percentage genoemde combinatie behoefte in %	Totaal aantal genoemde behoefte
Resp. 1	0	0	2	50	2	50	4
Resp. 2	2	33.3	3	50	1	16.7	6
Resp. 3	0	0	2	66.7	1	33.3	3
Resp. 4	1	33.3	0	0	2	66.7	3
Resp. 5	0	0	1	33.3	2	66.7	3
Resp. 6	1	25	2	50	1	25	4
Resp. 7	0	0	1	33.3	2	66.7	3
Resp. 8	0	0	2	50	2	50	4
Resp. 9	1	25	2	50	1	25	4
Resp. 10	0	0	2	66.7	1	33.3	3
Resp. 11	2	66.7	1	33.3	0	0	3

Resp.	0	0	1	50	1	50	2
12							
Resp.	2	66.7	1	33.3	0	0	3
13							
Resp.	0	0	1	100	0	0	1
14							
Resp.	1	33.3	1	33.3	1	33.3	3
15							
Resp.	0	0	3	75	1	25	4
16							
Resp.	0	0	2	66.7	1	33.3	3
17							
Resp.	1	50	1	50	0	0	2
18							
Resp.	0	0	1	50	1	50	2
19							
Resp.	0	0	2	66.7	1	33.3	3
20							
Resp.	1	33.3	2	66.7	0	0	3
21							
Resp.	0	0	1	50	1	50	2
22							
Resp.	0	0	1	50	1	50	2
23							
Resp.	1	33.3	1	33.3	1	33.3	3
24							
Resp.	0	0	1	100	0	0	1
25							
Resp.	0	0	1	50	1	50	2
26							
Resp.	0	0	2	66.7	1	33.3	3
27							

Resp.	1	25	2	50	1	25	4
28							
Resp.	1	20	2	40	2	40	5
29							
Resp.	0	0	2	66.7	1	33.3	3
30							
Resp.	0	0	1	50	1	50	2
31							
Resp.	0	0	0	0	0	0	0
32							
Resp.	1	33.3	1	33.3	1	33.3	3
33							
Resp.	1	50	0	0	1	50	2
34							
Resp.	0	0	2	66.7	1	33.3	3
35							
Resp.	0	0	1	100	0	0	1
36							
Resp.	0	0	3	60	2	40	5
37							
Totaal	17	16.8	54	50.5	36	33.6	107

Tabel 3. *Belang van het Profijt voor Slachtoffers en Daders op een 5 Punt Likertschaal (uitgebreidere versie).*

	Hoe belangrijk behoeften worden gevonden die profijt hebben voor de dader zelf	Hoe belangrijk behoeften worden gevonden die profijt hebben voor het slachtoffer
Resp. 1	2	5
Resp. 2	3	5
Resp. 3	4	4
Resp. 4	-	5
Resp. 5	4	5
Resp. 6	4	5
Resp. 7	4	5
Resp. 8	4	5
Resp. 9	4	5
Resp. 10	4	5
Resp. 11	4	5
Resp. 12	2	5
Resp. 13	4	5

Resp.	4	4
14		
Resp.	5	4
15		
Resp.	5	5
16		
Resp.	4	5
17		
Resp.	4	4
18		
Resp.	5	5
19		
Resp.	5	5
20		
Resp.	4	5
21		
Resp.	4	5
22		
Resp.	5	5
23		
Resp.	5	5
24		
Resp.	5	5
25		
Resp.	5	5
26		
Resp.	5	5
27		
Resp.	4	5
28		
Resp.	4	5
29		

Resp.	5	2
30		
Resp.	5	5
31		
Resp.	5	4
32		
Resp.	5	4
33		
Resp.	5	4
34		
Resp.	4	5
35		
Resp.	4	4
36		
Resp.	4	5
37		
Totaal	153	174